

Ž ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Neperiodinis leidinys Nr. 35 (42)

Pandeminis numeris, 2020 m.

Lietuviškas ąžuoliukas ir paminklas Yverdone

04. **Redakcijos žodis**

05. **Istorinė atmintis**

Lietuvių pabėgėlių stovyklos „Židinys“ įkūrimo 75-ųjų metinių minėjimas /Jūratė Caspersen/

08. **ŠLB gyvenimas ir veikla**

ŠLB valdyba patvirtinta dar vienai kadencijai /ŠLB info/

Vasario 16-osios šventėje - Lietuvių kalbos dienos /Jūratė Caspersen/

ŠLB fondas «Lietuvai - 100» gyvavo keturis metus /Vilma Kinčiūtė Kern/

ŠLB parodą, keliavusią po Lietuvą beveik ketverius metus, sustabdė prasidėjusi pandemija /Jūratė Caspersen/

Joninių piknikas Lozanoje: kad būtų išlaikyta tradicija. /Lina Beniulė/

Informacinė popietė naujai atvykusiems į Šveicariją lietuviams /Dr. Ingrida Lüönd/

Geros dienos receptas /Justina Sevostjanova/

2020-ieji – pokyčių metai Ciuricho lietuviškos knygos klube /Jūratė Caspersen/

Ciuricho mokyklėlės „Pagrandukas“ veikla 2020 /Agnė Erickson/

Berno „Saulutės“ veikla 2020 metais /Kristina Vanagaitė-Sevriugina/

Kalėdinis sambūrio „Aktyvūs vaikai“ susitikimas /Sonata Zabulionienė/

Šveicarijos vaikų ir jaunimo biblioteka kviečia skaityti lietuviškai /Justina Sevostjanova/

Baltarusijos „Laisvės kelio“ atšaka Šveicarijoje /Jūratė Caspersen/

32. **ŠLB narių portretai**

Šveicarijoje gyvenanti Lietuvos čempionė per karantiną ruošiasi Tokijo Olimpinėms žaidynėms. Pokalbis su Agne Šerkšniene

41-ojo Tarptautinio Ferenco Listo Grand Prix – prof. Mūzai Rubackytei

„Juodas“ darbas Šveicarijoje užaugino kūrybinius sparnus. Pokalbis su Arūnu Vismantu

38. **Mūsų jaunimas**

Mokymasis Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje /Noja Šivickaitė/

Lituanistinis mokymasis nuotoliniu būdu Ozo gimnazijoje: mūsų šeimos patirtis. /Justina

Sevostjanova/

Dailusis čiuožimas – gyvenimo mokykla. Pokalbis su Saule Damčikaite

Sportas yra mano gyvenimo aistra /Benas Beniulis/

46. **Gyvenimas už ŠLB ribų**

Dr. Vaclovo Dargužo 100-ųjų gimimo metinių minėjimai Lietuvoje /Jūratė Caspersen/

Atkurtas Baltistikos-lituanistikos centras Berno universitete /Dr. Diego Ardoino/

52. **Naujienos iš Lietuvos Respublikos konsulato, Garbės konsulatų ir Nuolatinės Atstovybės Ženevoje**

Lietuvos Nepriklausomybės 30-mečio minėjimas Ženevoje

Ciuriche pristatyta verso Lietuva /ŠLŽ info/

2020 m. Seimo rinkimai Lietuvoje ir Pasaulio lietuvių apygardoje /Konsulas Eduardas Petkevičius/

Lietuviškos Ženevos kronika. 2020 metai /LR Nuolatinė atstovybė Ženevoje/

Lietuvos menininkės triumfas Jungtinių Tautų meno konkurse Ženevoje /Rūta Rudinskaitė - Larsen/

59. **Lietuvos - Šveicarijos sąsajos**

Kūrybinės draugystės tiltas Ciurichas – Klaipėda /ŠLŽ info/

Šveicarijos - Baltijos šalių komiteto parama Lietuvai: siuntos Kaunui, Klaipėdai ir Lapių mokyklos vaikų globos namams. /Jūratė Caspersen/

Bolliger šeima išsikraustė į Lietuvą /Karin ir Stefan Bolliger/

63. **IN MEMORIAM**

In Memoriam: Dr. Jurgis Chaleckas

In Memoriam: Angelė Gegeckienė

67. **Sveikiname / Užuojautes**

Jūratė Caspersen

Sustojus bendruomenės veiklai, didesnę dėmesį skyrėme savo nariams. Leidinyje rasite įdomių jų istorijų, neeilinių nuotykių ir įžvalgų. Atskira rubrika pristatome mūsų jaunimą; jų talentus, pasiekimus ir didžiules pastangas išlaikyti lietuviybę.

Per keletą atlaisvėjusių mėnesių suspėjome sudalyvauti Lietuvos Respublikos Seimo ir Europarlamentarų rinkimuose, solidarumo demonstracijose, palaikant demokratiškas kaimyninės Baltarusijos jėgas bei labdaros akcijose. Apie visa tai rasite nušviesta mūsų bendruomenės narių straipsniuose.

Ir vistiek, vienas renginys, įvykęs rugsėjo 5-ąją Yverdone, liks istoriniu daugeliu aspektų. Pasodintas lietuviškas ąžuoliukas ir atidengta paminklinė lentelė „La Prairie“ viešbučio parke ilgai liudys apie lietuvių pėdsakus šiame Šveicarijos mieste. Kitas istorinis reiškinys, apie kurį pranešame šiame žurnale – tai atkurtas Baltistikos-lituanistikos centras Berno universitete.

Pandeminiai 2020-ieji minės ir dvi dideles netektis bendruomenėje – Amžinybėn iškeliavo du ŠLB Garbės nariai, kurių, kaip įprasta, negalėjome palydėti į paskutinę kelionę. Tad su jais atsisveikiname mūsų žurnalo puslapiuose, prisimindami jų gyvenimus, jų darbus ir džiaugdamiesi turėta galimybe juos pažinoti.

Malonaus skaitymo ir žvilgsnio atgal į neeilinius 2020-uosius metus

Redakcijos vardu,

Jūratė Caspersen

2020-ieji – turėjo būti aktyvūs ir turtingi bendruomenės renginiais metai. Vasario 16-ąją Ciuriche atšventėme Lietuvių kalbos dienomis, Ženevoje iškilmingai buvo paminėtas Lietuvos Nepriklausomybės 30-metis. Ir staiga, nuo kovo 16-osios gyvenimas sustojo, ir to užstrigusio vaizdo būsenoje išbuvome iki birželio pabaigos. Pasaulį sukaustė COVID-19 viruso pandemija, kuri visus mus uždarė savo namuose. Vasarą ribojimai truputį atlaisvėjo, bet nuo spalio vidurio vėl įvestas karantinas nusitęsė gerokai į 2021-uosius metus.

Visa eilė suplanuotų ir jau parengtų projektų turėjo būti nukelti, o daugelis tradicinių renginių, kaip Margučių šventė, MAMOS dienos koncertas, Advento šventė ir Kalėdinė vakaronė – buvo atšaukti.

Praėjus pirminiam šokui, pradėjome ieškoti išeikių. Izoliacijoje išmokome naudotis technologijomis, pradėjome „susitikinėti“ virtualioje erdvėje, vaikučiams pamokėlės vyko nuotoliniu būdu. Daug skaitėme, rašėme, kai kas ėmėsi įgyvendinti ilgai puoselėtą svajonę piešti, fotografuoti, muzikuoti, ir beveik visi turėjome progą pailsėti nuo kasdieninio bėgimo bei pabūti su savo šeima.

Lietuvių pabėgėlių stovyklos „Židinys“ įkūrimo 75-ųjų metinių minėjimas

Jūratė Caspersen

Yverdono viešbutyje „La Prairie“ 1945-1946 m. veikė lietuvių pabėgėlių stovykla, tapusia laikinu prieglobsčiu į Šveicariją atbloškiantiems tautiečiams. Šią saugią salą lietuviai pavadino „Židiniu“, kuris telkė, šildė ir guodė nuo karo ir tremties sužvarbusius kūnus ir sielas.

Viešbučio sienos girdėjo lietuviškas dainas ir maldas, o aplink esantis 2 ha parkas buvo laisvalaikio ir daržininkystės vieta.

1945 m. gegužės 30-31d. iš Adlisvilio (seno fabriko pastato ir daugiataučio) karantino į Yverdoną traukinių atvyko apie 130 suaugusių ir 30 lietuvių vaikų ir išgyveno bankrutavusio viešbučio pastate apie pusantros metų. Čia veikė įvairios dirbtuvės, skaitykla, ligoninė, buvo įsteigti vaikų darželis ir mokykla, trys chorai, šokių grupė. Tik atsikėlus, viešbutyje įrengta koplyčia, kur kiekviena diena prasidėdavo šv. Mišiomis.

„Židinys“ tapo lyg ir centru, apie kurį ėmė suktis lietuviškas gyvenimas Šveicarijoje. Jame gyveno trečdalis visos lietuviškos kolonijos. Čia buvo organizuojamos šventės, į kurias kviečiami ir pavieniai šalyje gyvenantys tautiečiai. „Židinyje“ apsilankydavo šalyje rezidavę diplomatai, dvasiškiečiai, iš okupuotos Lietuvos sugrįžę Šveicarijos profesoriai, tarpukariu dirbę Lietuvos universitete Kaune. Iš čia 1945 m. spalio 7d. pasirašę „Studentų išleistuvių aktą“, 34 jaunuoliai su Amerikos lietuvių finansine parama pradėjo studijuoti Šveicarijos aukštosiose mokyklose ir universitetuose.

Iš pradžių visi tikėjo, kad pasibaigus karui galės grįžti į Tėvynę, bet jau 1946 metų gale buvo aišku, kad lietuviams nebėra kelio atgal. Reikėjo ieškoti pastovesnės gyvenimo vietos, rūpintis pragyvenimu ir vaikų ateitimi. Pakilo tautiečiai tolesnei emigracijai į JAV, Kanadą, Australiją ir Pietų Amerikos šalis. Šveicarijoje liko tik apie pusšimtis lietuvių. Jie ir sudarė Šveicarijos lietuvių bendruomenės ištakas.

2020 m. Šveicarijos lietuvių bendruomenė kartu su LR Nuolatine atstovybe prie Tarptautinių organizacijų ir konsulatu Ženevoje bei LR Garbės konsulu Micheliu Sogny, rugsėjo 5d. surengė

Skulptorius Arūnas Sakalauskas prie savo kūrinio prieš jam iškeliaujant į Šveicariją. Autorės nuotr.

lietuvių „ŽIDINIO“ įsteigimo 75-ųjų metinių minėjimą, kurio metu „La Prairie“ viešbučio parke pasodintas lietuviškas ąžuoliukas ir atidengta atminimo lentelė kaip padėkos ženklas Šveicarijai, priglaudusiai mūsų tautiečius baigiantis Antrajam pasauliniam karui.

Tą Šveicarijos lietuviams svarbią vietą buvo planuota įamžinti jau prieš penketą metų. ŠLB pirmininkė apsilankiusi su tuo metu ŠLB valdybos nare gyvenusia Yverdone Dainora Jusevičiene, bandė viešbutyje „La Prairie“ pasiteirauti apie tokios akcijos galimybę. Intereso savo planais nesukėlėme ir tik vėliau sužinojome galimą to priežastį. Garbaus amžiaus viešbučio savininkė ieškojo viešbučiui pirkėjo.

Praeis pora metų ir vėl imsimės žygių pas naują viešbučio šeimininką verslininką Jean – Claude Vagnières – šįkart su Dominyka Jusevičiute, ir „dūrys“ palengva atsivers. Keletas viešnagių į „La Prairie“ viešbutį ir planas pasodinti ąžuoliuką bei atidengti atminimo lentelę „Židinio“ įsteigimo 75-osioms metinėms buvo patvirtintas ŠLB valdybos posėdyje.

Labai džiaugėmės, kad mūsų atminimo lentelės idėją sutiko realizuoti Vinco Kudirkos paminklo Vilniuje, Vyčio paminklo Kaune ir daugelio kitų reikšmingų paminklų autorius, LR Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, skulptorius Arūnas Sakalauskas. Jo buvo pasiūlyta, kad Yverdone būtų ne lentelė, o paminklas prie ąžuoliuko parke ir kad jame būtų VYTIS.

ISTORINĖ ATMINTIS

Paminklinės lentelės įtvirtinimu Yverdone rūpinosi Vytis Jusevičius, į jo fundamentą įmūrijęs ir kapsulę su tekstu lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis, paaiškinančiu kam ir kokia proga 2020 m. rugsėjo 5d. čia atsirado ženklas, minintis lietuvių pėdsakus Alpių šalyje.

Jusevičių šeima (dešinėje) ir Daiva Mašanauskaitė su Gelmiu Šiupšinsku šventės dieną

Į šventės rengimą aktyviai įsitraukė LR Garbės konsulas prancūziškai Šveicarijai M. Sogny, svariai ją paremdamas. Prie šventės prisidėjo ir LR konsulas Ženevoje.

Paminklinės lentelės atidengimo momentas. ŠLB archyvo nuotr.

dr. A. Gegeckas (centre) su ambasadoriumi A. Krivu (kairėje) ir Yverdono meru Jean-Daniel Carrard. ŠLB archyvo nuotr.

Į renginį susirinko apie keturias dešimtis dalyvių. Vidos Hurst pučiamas Alpių ragas sukviestė visus į viešbučio parką. Suskambo „Tautiška giesmė“. Vėl gaudžiant Alpių ragui, ąžuoliuko sodinimas buvo patikėtas ŠLB senjorui dr. Algimantui Gegeckui, ambasadoriui Andriui Krivui, konsulai Eduardui Petkevičiui ir Garbės konsulai Micheliui Sogny. Nuo paminklinės lentelės nusileido uždanga. Jautrus momentas dr. Algimantui Gegeckui – gyvam pabėgėlių stovyklos gyventojui. Jis tądien atstovavo visiems, kurie čia prisiglaudė 1945-aisiais ir visiems tremtiniams, kurie nebegalėdami grįžti į okupanto pavergtą tėvynę, pasklido po visą pasaulį.

Po iškilnių parke šventė tęsėsi viešbučio „Oranžerijos“ salėje.

Į šventę buvo pakviesti Yverdono miesto meras Jean-Daniel Carrard ir savivaldybės atstovai. Šventei atminti lietuviai įteikė miesto merui ir viešbučio šeimininkui medinius „giliuko“ ženkliukus ir knygas „Šveicarija ir Lietuva“ (Schweiz und Litauen) su dedikacijomis.

Lietuviško ąžuoliuko sodintojai

Bendra renginio dalyvių nuotrauka. L. Tikuišienės nuotr.

Po visų sveikinimų ir pasisakymų, vyno taurės ir lietuviško šakočio, lietuviai dar ilgai neskubėjo skirstytis. Džiaugėsi atsiradusiu nauju lietuvišku ženklu Šveicarijoje. O tai reiškė, kad nuo 2020-ųjų rugsėjo Yverdono įtrauktas į pažymėtas lietuvių vietas, kaip Luganas, Bazelis, Megenas ir Leysinas, miestai kurie saugoja lietuviškus pėdsakus. Tikimės, kad tai taps ir mūsų tautiečių iš Lietuvos lankytina vieta.

„Sovietiniuose lageriuose buvo sunaikinti apie 23 000 lietuvių kalinių, o tremtis pasiglemžė apie 28 000 tremtinių gyvenimų. Daugelis žuvo už Lietuvos laisvę. Išrauti iš savo žemės išliko tik tie, kurie sulaukė prieglobsčio ir pagalbos.“

Viešbutyje „La Prairie“ 1945-1946 m. apie 160 lietuvių atrado saugų prieglobstį. Ir ne tik. Čia jie nors trumpam atkūrė mažą savo Lietuvą. Jie čia atklydo karo ir okupacijos išgąsdinti, alkani ir benamiai. Silpni ir pažeidžiami. Panašiai kaip mūsų ąžuoliukas atrodo šiandien. Daugelis iš čia pajudėjo į naująjį pasaulį, į kitas šalis, o likę – lėtai ir sunkiai įleido šaknis ir savo tėvynės laisvę gynė kiek vėliau susibūrę į Šveicarijos lietuvių bendruomenę.

Tikime, kad iš lietuviškos gilės išaugintas ąžuoliukas prigis Šveicarijos žemėje, o skulptoriaus Arūno Sakalausko sukurta paminklinė lentelė praneš čia apsilankiusiems apie lietuvių pėdsakus ir lietuvių tautos dėkingumą šveicarų tautai. Mūsų pareiga yra pasakoti savo jaunimui ir pasauliui, kokia svarbi yra pagalba nelaimėje ir kaip svarbu yra gerų darbų neužmiršti ...“ /ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen, 2020. 09.05/.

Paminklas „Židinys“ įsteigimo 75-osioms metinėms paminėti

ŠLB VALDYBA patvirtinta dar vienai kadencijai

ŠLB info

2 020-ųjų vasario 22d. visuotiniame ŠLB narių susirinkime buvo patvirtinta 5 narių ŠLB valdyba ir Revizijos komisija dar vienai dviejų metų kadencijai. Bendruomenės revizoriais liko Eglė Peter ir dr. Gintautas Šivickas.

ŠLB valdybos nariai toliau kuruos pasirinktas sritis

Danguolė Böhi – Jaunų šeimų klubas.

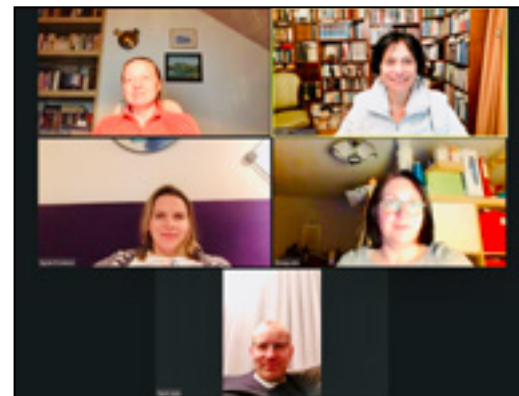
Jūratė Caspersen – atsakinga už kultūrą, administraciją, archyvus ir Ciuricho Lietuviškos knygos klubo veiklą.

Saulius Damčikas – atsakingas už sportinę veiklą ir organizacinius reikalus.

Agnė Erickson – atsakinga už Lituanistinį švietimą ir darželio - mokyklėlės „Pagrandukas“ Ciuriche vadovė.

Vilma Kinčiūtė Kern – ŠLB finansai.

Prasidėjusi pasaulinė COVID-19 viruso pandemija privertė daugelį suplanuotų 2020 m. veiklų atšaukti arba perkelti į virtualią erdvę. Sėkmingiausiai nuotolinis bendravimas Zoom platformoje tiko valdybos posėdžiams, ypač sutaupantis kelionės laiką į Ciurichą.

ŠLB valdybos posėdžiai taip pat persikėlė į virtualią erdvę

ŠLB valdyba 2020-2022 m. kadencijai. (Iš k. į d.) Jūratė Caspersen, Saulius Damčikas, Agnė Erickson, Vilma Kinčiūtė Kern ir Danguolė Böhi

Vasario 16-osios šventėje - Lietuvių kalbos dienos

Jūratė Caspersen

2 020-ųjų Vasario 16-osios šventės meninė programa buvo skirta Lietuvių kalbai, kultūrai ir istorijai. Tokios etnokultūros koncentracijos jau seniai mūsų bendruomenėje nebuvo.

Susirinkusieji pirmiausiai buvo pakviesti į Lietuvių kalbos viktoriną. Lietuvių kalbos dienų protmūšiuose iki šiol varžėsi Šveicarijos jaunimas. Šiais metais savo lietuvių kalbos, literatūros, istorijos žinias galėjo patikrinti visi. Viktorinoje dalyvavo 25 šventės svečiai, susiskirstę į keturias komandas. Viktoriną vedė Dominyka Jusevičiūtė, Jaunimo klubo vadovė, turinti patirtį protmūšių organizavime. Viktorinos klausimai su iliustracijomis buvo rodomi ekrane, o dalyviai teisingą atsakymą turėjo pažymėti atsakymų lapelyje. Surinkus atsakymus, dar kartą buvo pakartoti klausimai ir aptarti atsakymai ir tada suvesti rezultatai. Viktorinos nugalėtojais tapo „Žalgirio“ komanda, įveikusi „Gintarėlių“, „Tičino“ ir „Trys kartos“ komandas. Kad klausimai nebuvo lengvi, rodo tai, kad į visus juos atsakiusių komandų nebuvo. Visi viktorinos dalyviai buvo apdovanoti Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) bei ŠLB įsteigtais vertingais prizais ir VLKK PADĖKOS raštais.

Viktorinos nugalėtojai - komanda „Žalgiris“

„Gintarėlių“ komanda su Dominyka

„Tičino“ komanda su moderatore Dominyka

Komanda „Trys kartos“

ŠLB GYVENIMAS IR VEIKLA

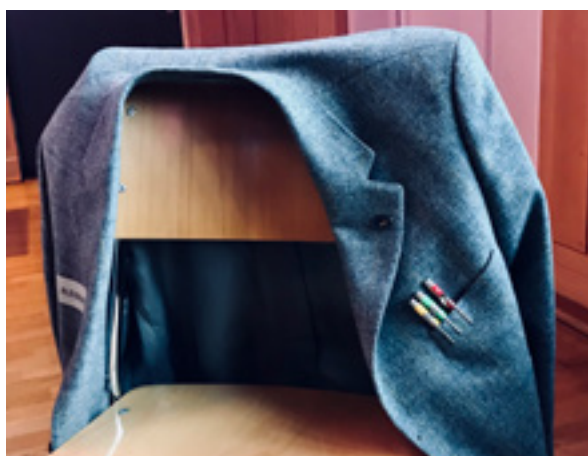
Antra *Lietuvių kalbos dienų šventės* dalis buvo Lietuvių kalbos instituto edukacinės parodos *“Paliesk lietuvių kalbą rankomis”* pristatymas. Didžiąją ekspozicijos dalį iš Vilniaus atskraidino parodos koordinatore Dovilė Bielevičiūtė, kuri ir pristatė parodą - pirmą mūsų mažiesiems, o po to ir suaugusiems. Paroda žaismingai pateikė svarbiausius lituanistikos ir kalbotyros pasiekimus, supažindino su lietuvių kalbos istorija, atskleidė jos išskirtinumą ir vietą pasaulio kalbų kontekste. Interaktyvius eksponatus buvo galima paliesti, dėti kaip dėlionę, abėcėlės raidžių kaladėlėmis atspausti savo vardą, magnetiniame žemėlapyje, matyti, kokius žodžius lietuviai pasiskolino kitoms kalboms. Ekspонатai - žaismingi, šviečiantys ir įvairių formų. Iškalbingas “medis”, ant kurio “vaisių” užrašyti jau mirusių kalbų pavadinimai. “Žaisti” su eksponatais galėjome visos šventės metu. Parodą papildė penki pastatomi stendai su tekstone informacija apie kiekvieną jų lietuvių ir anglų kalbomis.

Dovilė Bielevičiūtė (centre) pristato parodą *“Paliesk lietuvių kalbą rankomis”*

Parodą apžiūrinėja Mantė Lenkaitytė Osterman su dukra Teresėle

Parodos *“O širdyje gražiausios spalvos trys”* originaliausias pripažintas eksponatas

Trečioji programos dalis – paroda-konkursas: *“O širdyje gražiausios spalvos trys...”*. Svečiai į šventę buvo paprašyti atsinešti trijų spalvų - geltonos, žalios ir raudonos - išradingiausią derinį. Tai galėjo būti mezginys, papuošalas, meno dirbinys, piešinys, patiekalas ir pan. Paroda sulaukė labai įdomių kūrinių. Šventės dalyvių komisija išrinko originaliausius ir jų autoriai buvo apdovanoti ŠLB prizais bei Agnės Erickson sukurtais *PADĖKOS* raštais. Dr. Algimanto Gegecko išmonė buvo pripažinta originaliausia. Jo viršutinėje švarko kišenėje buvo įsegti trys tušinukai. Menišiausiu eksponatu pripažinta Agnės Erickson ir Sigutės Bechtold popierinė Trispalvės gelė. O išskirtinio kūrinio prizą laimėjo devynmetė Rūtelė Dranevičiūtė, iš popieriaus išlankščiusi miniatiūrinį pianiną ir jį nuspalvinusi trispalvės spalvomis.

Sigutė Bechtold ir Agnė Erickson su savo kūriniais ir padėkos raštais

Vasario 16-osios šventės dalyviai prie lietuvių kalbos parodos

Šventę baigėme Vytauto V. Landsbergio filmo *“Vanago portretas”* peržiūra. Filmą skirtas partizanų vado Adolfo Ramanausko - Vanago atminimui. Tik 2020-ųjų sausio mėnesį Lietuvos kino teatruose pristatyta premjera atkeliavo pas mus su pagrindinio vaidmens atlikėju Mantu Petravičiumi. Po trumpos jo įžangos pasinėrė į partizanų vado dienoraščio ištraukas, liudininkų pasakojimus, praeities ir dabarties sąsajas, akistaton stėjo skaudi mūsų tautos istorija.

Niekas salėje nedrįso nutraukti tylos ne tik po paskutinio filmo kadro, bet ir po visų kūrybinės grupės ir rėmėjų finalinių titrų. Iš Lietuvos spaudos žinojome apie povandenines sroves, tekėjusias šio filmo kūrimo metu, tad Mantui Petravičiui klausimų netrūko.

Visa, ką patyrėme tą dieną Vasario 16-osios šventėje, susišaukė su Ambasadoriaus Andriaus Krivo mintimi, išsakyta sveikinimo kalboje, kad savo kultūroje ir istorijoje turime tiek daug, kuo galime ir turime didžiuotis.

Visa diena buvo tikras tapatybės sustiprinimo užtaisas, pasijautėme arčiau savo šaknų, savo kalbos ir kultūros. Kokia gi kita proga galėtume tai daryti, jei ne savo atkurtos valstybės metinių minėjimo šventėje?!

Plakatas *“VANAGO PORTRETAS”*

Šveicarijos lietuvių bendruomenės fondas

«Lietuvai – 100» gyvavo keturis metus

Vilma Kinčiūtė Kern

Atrodo, tai įvyko visai neseniai, kai per vieną ŠLB valdybos posėdį, svarstant, kaip mes, Šveicarijos lietuvių bendruomenė, garsinsime, švėsime ir finansuosime Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui paminėti skirtas veiklas, kilo idėja įkurti tikslinį fondą «Lietuvai – 100» ir rinkti aukas. Ši idėja buvo labai palankiai priimta per 2016 metų ŠLB narių visuotinį susirinkimą ir netgi iškart buvo gauta pirmoji auka. Reikėjo sugalvoti įvairiausių akcijų, kurių dėka pildytųsi mūsų fondas. Berne buvo suorganizuotas paramos koncertas, kuriame dalyvavo Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos ir Klaipėdos licėjaus jungtinis choras ir mūsų jaunieji talentai. Surengtas aukcionas ŠLB Garbės narės Ruth Hofer paaukotiems tautiniams rūbams. Laimai Tikuišienei kilo idėja surengti bendruomenės narių portretų parodą – pardavimą ir surinktas aukas skirti Lietuvos jubiliejaus fondui. Viena iš Kalėdinių paramos akcijų irgi buvo skirta fondo papildymui. Jos metu

buvo parduoti ambasadorės Valentinos Zeitler bendruomenei padovanoti tautiniai rūbai. Nemažą sumą fondui uždirbome pristatydami lietuvišką virtuvę Šveicarijos-Baltijos šalių komitetui.

Rinkdami aukas fondui, tuo pat metu galvojome, kokiais renginiais ir veiklomis paminėsime atkurtos Lietuvos valstybės jubiliejų. Ilgiausią kelią nukeliavo kilnojamoji fotografijų paroda «Lietuvių Šveicarija», kuri keturis metus viešėjo Lietuvos miestų, miestelių ir kaimų kultūros centruose, bibliotekose, galerijose ir gimnazijose. Nuoširdžiausią Ačiū tariame ŠLB pirmininkei Jūratei Caspersen, kuri kuravo parodą ir ją lydėjo, kiekvieną mėnesį pristatydama ją vis kitame Lietuvos kampelyje. Labai gaila, kad užklupus pandemijai, paskutinis mūsų parodos planuotas pristatymas negalėjo įvykti.

ŠLB buvo tarp kitų 35 kraštų Lietuvių bendruomenių, kurios prisistatė Lietuvai PLB renginio metu «100 Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą» 2018m. Čia galėjome ne tik vaišinti tautiečius šveicariškais skanėstais, bet ir šventiniam koncertui atvežti Alpių ragų muzikinius numerius. Fonde sukaupomės lėšomis su Mantės Lenkaitytės – Ostermann pagalba atrestauravome ir į Lietuvą išlydėjome lietuvių studentų Fribūre draugijos «Lithuania» vėliavą, iki tol saugotą Fribūro universitete.

Smagu žvelgti atgal, džiaugtis ir didžiuotis. Džiaugtis, kad mūsų bendruomenės nariams yra svarbi Lietuva, svarbus jos vardo garsinimas, svarbi Šveicarijos lietuvių bendruomenė bei jos vykdoma veikla. Didžiuotis puikiomis idėjomis, nuveiktais darbais ir Jūsų finansine parama ir palaikymu.

Per tuos ketverius metus sulaukėme CHF 9'331.64 aukų, ir projektų įgyvendinimui išleidome CHF 7'899.40. Likę CHF 1432.24 buvo suplanuoti dar dviem istorinės atminties renginiam, kurie dėl pandemijos buvo nukelti į 2021 metus. Šie pinigėliai perkelti į Projektinę ŠLB sąskaitą, o fondo «Lietuvai-100», sėkmingai įvykdžiusio savo misiją, sąskaita buvo šiais metais uždaryta.

Tūkstantis AČIŲ visiems prisidėjusiems idėjomis, darbais, aukomis bei brangiu savo laiku prie fondo auginimo, kad būtų tinkamai paminėtas Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metis!

ŠLB parodą, keliavusią po Lietuvą beveik ketverius metus, sustabdė prasidėjusi pandemija

Jūratė Caspersen

2020-ųjų pradžioje gyvenimas dar tekėjo įprasta vaga, tad mes, kaip ir visa kita, parodos viešnages buvome suplanavę iš anksto. Sausio mėnesį – į Šiaulių rajono Voveriškių pagrindinę mokyklą, vasario mėnesį – į Molėtų viešąją biblioteką, o kovą – turėjome apsilankyti Anykščiuose. Planuose dar laukė Prienai, Kelmė ir Zarasai ...

Sausio mėnesį Lietuvoje, Vilniuje ir Voveriškiuose, buvo rengiami dr. Vaclovo Dargužo 100-ųjų gimimo metinių minėjimai. Dr. V. Dargužas buvo ne tik Šveicarijos lietuvių bendruomenės kūrėjas, ŠLB pirmininkas, Garbės pirmininkas, bet ir pirmasis atkurtos nepriklausomos Lietuvos Vilniaus universiteto Garbės daktaras bei savo gimtųjų Voveriškių mokyklos globėjas, padovanojęs jai savo biblioteką, įsteigęs mokykloje metinę premiją pažangiausiajam mokiniui. Pagerbdami dr. V. Dargužo atminimą, jubiliejinio minėjimo šventėje Voveriškiuose atidarėme parodą «Lietuvių Šveicarija» ir ten ji viešėjo visą mėnesį.

Vasario 16-ąją «Lietuvių Šveicarija» šventė Molėtų viešojoje bibliotekoje. Vasario 13 d. susitikimas su gan gausia susirinkusiųjų auditorija suartino Šveicariją su Lietuva, palyginimuose suradome daug bendro ir daug skirtingo. «Būna bibliotekoje susitikimų, iš kurių išeini kaip perskaitęs dešimt knygų. Taip jautėmės po parodos «Lietuvių Šveicarija» atidarymo...» – bibliotekos FB paskyroje rašė už parodos eksponavimą atsakinga projektų vadovė Audra Girijotė. Auditorija buvo taip pat palabinta Šveicarijos lietuvių dovana – šokoladais Fondų puode, kuris jau buvo tapęs sudedamąja kilnojamosios parodos dalimi. Už parodos dovaną mums nuoširdžiai dėkojo Molėtų rajono savivaldybės mero pavaduotoja Vaida Saugūnienė.

Voveriškiuose, drauge su Ruth Hofer Dargužiene. Z. Ripinsko nuotr.

Molėtuose, Audra Girijotė su šveicariškomis dovanomis. A. Pečiukaičio nuotr.

ŠLB fotografijų parodos dalyviai. D. Brunner skrajutė

Tada dar nežinojome, kad tai bus paskutinis parodos pristatymas. Nuo kovo vidurio viešosios įstaigos užsidarė, visuomeniškas gyvenimas sustojo, kultūrinis - kiek galėjo, persikėlė į virtualią erdvę. Per COVID-19 pandemijos pirmos bangos karantiną iškrito kovo ir balandžio mėnesių pristatymai, o gegužės 19 d. paroda buvo iškabinta paskutinį kartą – Anykščių koplyčioje – be pristatymo.

Situacijai negerėjant, nutarėme parodos eksponavimą sustabdyti. Vienok, ji pasiekė planuotą viešnagių Lietuvoje laiko tikslą (2020 gegužės mėn.). Tik nebuvo planuoto *Finisažo*.

Pavadinta „Lietuvių Šveicarija“, paroda pradėjo savo viešnagę po Lietuvą 2016 m. liepos 17 d. ir buvo planuota keturiems metams iki Lietuvos Steigiamojo Seimo 100-mečio minėjimo (2020m. gegužės 15d.). Kaip žinia, net ir šis mūsų valstybei reikšmingas jubiliejus praėjo be šventės, kokios jis nusipelnė. Susitaikėme ir mes.

Per 2016–2020 metų laikotarpį „Lietuvių Šveicarija“ aplankė 46 vietas (pristatyta 47 vietose) 29 Lietuvos rajonuose. Ji puikavosi LR Seimo foje, Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje, Kauno pilyje, VDU, M.K. Čiurlonio ir Maironio namuose – muziejuose, Zanavykų ir Žemaičių dailės muziejuose, daugelyje miestų, miestelių ir kaimelių kultūros centruose, kraštotyros muziejuose, bibliotekose ir daugiau nei dešimtyje respublikos mokyklų.

Kiekvienas susitikimas su tautiečiais patvirtindavo, kad ŠLB buvo parengusi vertingą dovaną Lietuvai, minčiai atkurtos valstybės 100-metį. Projekte dalyvavo 10 Šveicarijos lietuvių fotografų atsuntusių atrankai kelias dešimtis savo darbų, tai: Diana Brunner, Eglė Dranevičienė, Danutė Gudauskienė, Ilona Katkienė, Vilma Kinčiūtė - Kern, Rita Meyer, Feliksas Ostapenko, Rimas Sukarevičius, Lijana Tagmann ir Laima Jokimaitė – Tikuišienė.

Paskutinis ŠLB fotografijų parodos pristatymas Molėtuose. Algimanto Pečiukaičio nuotrauka

Kai kurie parodos autoriai taip pat pasirūpino, kad „Lietuvių Šveicarija“ apsilankytų jų gimtajame mieste bei dalyvavo parodos atidaryme. Vilma Kinčiūtė - Kern mus pakvietė į Telšius, Diana Brunner - į Šveicarijos kaimą, Jonavos rajone ir Rimas Sukarevičius į Uteną.

Fotografijų ir skrajučių gamyba, jų atnaujinimas, ekspozicijos pervežimas iš vieno rajono į kitą bei šokoladinės lauktuvės tautiečiams buvo finansuojami iš ŠLB fondo „Lietuvai-100“, kurį patys ir sukaupėme. Paroda sulaukė daugelio lankytojų teigiamo įvertinimo ir padėkos žodžių už lietuviybės puoselėjimą Šveicarijoje. Būtų sunku įvardinti parodą aplankiusių skaičių, bet jos pristatymuose dalyvavo gerokai per porą tūkstančių.

Pabaigus KETVERIŲ metų parodos kelionių Lietuvoje ciklą, norisi nuoširdžiai padėkoti visiems dalyviams, rėmėjams ir parodos viešintojams. Ypač dėkingi Dianai Brunner ir Ilonai Katkieni, padėjusioms ne tik parodos idėją įgyvendinti, bet ir parengusioms istorinių nuotraukų koliažus bei jų aprašus. Taip pat, didžiulis AČIŲ Laimai Tikuišienei už kito fotografinio projekto įgyvendinimą šiai parodai paremti bei Vilmai Kinčiūtei - Kern už kūrybingą idėją svariai papildyti fondo „Lietuvai -100“ pajamas, kas leido Lietuvoje kas mėnesį DPD kurjeriais pervežinėti parodą iš vienos vietovės į kitą.

Parodos „Lietuvių Šveicarija“ dėka tautiečiai Lietuvoje sužinojo, kuo didžiuojasi maža Šveicarijos lietuvių bendruomenė, kokiais rūpesčiais ir džiaugsmiais ji gyvena. Teko daug pasakoti ir apie pačią Šveicariją, nes ji irgi yra lietuviams įdomi šalis. Iš pradžių buvo labai keista, kai reikėjo sukeisti temas vietomis. Gyvenant Šveicarijoje, visad pasakojame apie Lietuvą, o štai parodų pristatymuose Lietuvoje reikėjo pasakoti apie Šveicariją.

Man asmeniškai didžiausia dovana buvo tos 46 kelionės „namo“; džiaugsminga ir turininga daugkartinė ekskursija po visą Lietuvą, matant ją atsinaujinusią, sutvarkytą ir išpuostą, bei nepaprastai šilti susitikimai su žemaičiais, aukštaičiais, suvalkiečiais, dzūkiais ir Mažosios Lietuvos šešioniškiais.

JONINIŲ PIKNIKAS LOZANOJE:

Kad būtų išlaikyta tradicija

Lina Beniulė

Kaip ir kasmet, tik pasibaigus Joninių šventei, pradedame planuoti ir organizuoti jau ateinančias. Taip nutiko ir pernai. Susiradome muzikantus ir planavome detales. Deja, prasidėjus pasaulinei COVID – 19 pandemijai, teko renginį atšaukti. Atrodė, kad tai bus pirmosios Joninės Lozanoje, daugiau kaip po 30 metų, kurios neįvyks, kuriose neteks pamatyti savo senų draugų, neteks šokti, linksmin-tis, dainuoti ir leisti vainikus į Lėmano ežerą.

Laimei, birželio viduryje Šveicarijai sušvelninus žmonių susibūrimo skaičiaus ribojimą, sugalvojome padaryti *Joninių pikniką*. Žinojome, kad paskelbė idėją paskutinę minutę, mūsų tiek, kaip esame įpratę, nebus, bet noras susitikti ir palaikyti tradiciją buvo stiprus.

Žmogui reikia žmogaus, ir ypač tokiu sudėtingu gyvenimo laikotarpiu. Mūsų visų nuostabai susi-rinko apie 50 žmonių, kurie mėgavosi suneštiniais pietumis, griliniu ir bendravimu per saugų atstumą. Bendravome su senais draugais, pažįstamais ir su naujais tautiečiais Šveicarijoje. Vaikai maudėsi, žaidė ir bendravo kaip jiems išėjo lietuvių kalba, nes susirinkusiems iš įvairių kantonų kitos galimybės ir nebuvo. Lietuvių kalba

Lina Beniulė

buvo ta vienintelė, kuria buvo galima visiems susikalbėti.

Šiuo metu sunku ką ir beplanuoti mėnesiui į priekį, tad nežinia kokia bus situacija su kitomis Joninėmis. Nelieta nieko, kaip tik laukti ir tikėtis ir, jei reikės, vėl viską rengti paskutinę minutę. Yra nemažai tautiečių, kurie laukia ir yra pasiruošę nenumatytiems, bet nujaučiamiems dalykams. Ir jie, aišku, laimi!

Joninių tradicija išlaikyta

Joninių dalyvės: (iš k. į d.) Valdonė, Jūratė ir Vilma

Jauniausias JONAS - Jonas Arminas

Pikniko dalyviai

Ne Jonas, bet organizatorius. Ramūnas Beniulis

Joninių "spektaklis" vaikams - užsidegęs šiukšlių konteineris ir su sirena atskriejusi ugnagesių brigada

"Mūsų Joninių laužas"

Informacinė popietė naujai atvykusiems į Šveicariją lietuviams

dr. Ingrida Lüönd

2 020 m. rugpjūčio 30 d. Ciuriche, Maria Lourdes bažnyčios didžiojoje salėje pirmą kartą buvo organizuotas renginys naujai atvykusiems lietuviams į Šveicariją. Renginio idėja kilo pastebėjus, kad *Facebook* grupėje „Lietuviai Šveicarijoje“ dažnai užduodami klausimai tomis pačiomis aktualiomis temomis: darbo paieška, pensijos ir socialinė apsauga, ligonių kasos, švietimas, vaikų priežiūra, diplomų pripažinimas, konsuliniai klausimai ir t.t.

Pasiūlius renginio idėją ŠLB pirmininkei Jūratei Caspersen, iškart sulaukiau pritarimo ir pasiūlymo, kad bendruomenės valdyba pasirūpins renginio informacijos sklaida, dalyvių registracija, patalpomis ir net vaisėmis.

Užklausa per *Facebook* grupę rodė nemažą susidomėjimą ir tokio renginio poreikį ne tik tarp naujai atvykusių lietuvių, bet ir jau keletą metų gyvenančių Šveicarijoje. O ir Šveicarijos lietuvių bendruomenei toks renginys – puiki platforma savęs pristatymui ir naujų narių pritraukimui.

Tad su bendruomenės valdybos palaikymu ėmiausi referentų paieškos, kuri nebuvo labai lengva. Ne vienas iš kandidatų atsisakė, supratę, kad reikės nemažai įdėti darbo ir paaugoti laiko, už kurį nusimantė tik dieviškas atlygis. Referentėmis sutiko būti Irma Grigoravičiūtė iš Ciuricho, diplomuota federalinė finansų ir apskaitos specialistė, nuo 2008 m. gyvenanti Šveicarijoje, dr. Lineta Würmli, vidaus ligų gydytoja privačioje praktikoje St. Galene nuo 1997 m. Šveicarijoje ir aš, Ingrida Lüönd, gydytoja odontologė nuosavoje praktikoje Brunnen nuo 1998m. gyvenanti Šveicarijoje.

„Vieną rudens dieną radau raštelį darbe, kad su manimi nori pasikalbėti viena lietuvė. Nustebino, nes nedaug lietuvių Šveicarijoje pažįstu. Taigi, eidama iš darbo namo jai paskambinau. Pasirodo, norima organizuoti informacinę popietę lietuviams, naujai atvykusiems dirbti ir gyventi Šveicarijoje. Viena tema būtų sveikatos sistema ir sveikatos draudimas. Ieško norinčių ir galinčių paruošti pranešimą (pasirodo kiti jau to «darbo» atsisakė). Kadangi Šveicarijoje gyvenu jau per 20 metų, nutariau nors maža paslauga prisidėti prie lietuvių bendruomenės gyvenimo“, – prisimena dr. Lineta Würmli. „Dar žiemą susitikome su Irma ir Ingrida Ciuriche aptarti pranešimų detalių ir apsiukeisti idėjomis. Vienas iš didžiausių iššūkių tiek man, tiek ir kitoms buvo šveicariškos terminologijos vertimas į lietuvių kalbą“.

Iš pradžių renginio data buvo numatyta 2020 m. kovo pabaigoje, bet dėl COVID-19 pandemijos teko renginį nukelti į vasaros pabaigą. Rugpjūčio 30 d. buvo tikrai geras pasirinkimas; karantinas buvo atslūgęs, lietuviai sugrįžę po vasaros atostogų. Renginyje dalyvavo per 30 asmenų, netgi buvo specialiai atskridusių iš Londono.

ŠLB pirmininkė Jūratė Caspersen sveikina susirinkusius. S. Damčiko nuotr.

Renginį pradėjo Lietuvos konsulas Šveicarijoje p. Eduardas Petkevičius, kalbėjęs konsuliniais klausimais. Jo pranešimas aktualiomis temomis, kaip asmens dokumentų pratęsimas ir naujų išdavimas, Šveicarijoje gimusių vaikų registracija, elektroninis parašas, rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą, sulaukė daugelio klausimų iš publikos.

Irma Grigoravičiūtė kalbėjo darbo paieškos ir socialinio draudimo klausimais. Ji prisipažino, kad, kai teko pirmą kartą keisti darbą Šveicarijoje, suvokusi, kad čia kai kurie dalykai veikia visiškai kitaip nei Lietuvoje. Jos srityje konkurencija tarp darbuotojų tokia didelė, kad reikėjo išmokyti savo doslę pasiruošti taip, kad būtų pastebėta. Palengva sukauptos žinios ir patirtis atkreipdavo darbdavių dėmesį, o pakviesta į darbo pokalbius sulaukdavo ir pagyrimų. Renginyje Irma dosniai dalijosi patarimais, kaip tai padaryti. Kita tema, kuria kalbėjo Irma, buvo mokesčiai ir socialinis draudimas. Tai labai svarbūs klausimai kiekvienam gyvenčiam Šveicarijoje. Abi temos labai plačios, tad sutilpti į 20 minučių pranešimui ir 10 minučių klausimams pranešėjai buvo didžiausias iššūkis. Bet buvo verta pasistengti, nes Irma prisipažino, kad jei kas nors savo laiku būtų pasidalinęs savo žiniomis ir patirtimi, ji būtų išvengusi daugelio klaidų.

Dr. Lineta Würmli kalbėjo apie sveikatos apsaugą tiek iš medicininės, tiek ir iš draudimo pusės. Ji pabrėžė šeimos gydytojo svarbą, davė konkrečių patarimų, kaip elgtis ūminių susirgimų atveju.

Man teko kalbėti apie sveikatos draudimą nuo ligų ir nelaimingų atsitikimų, akcentuojant finansines ir juridines puses. Pateikta įvairių pavyzdžių, kaip sumaniai pasirenkant draudimo modelį galima sutaupyti.

Kadangi pranešėjų apie Šveicarijos švietimo sistemą neatsirado, teko man pačiai gilintis į šią temą. Dėl federalistinės švietimo sistemos ypatybių nebuvo paprasta surasti vieną bendrą vardiklį, kiekvienas kantonas turi skirtingą švietimo sistemą. Svarbu atkreipti dėmesį į didelį šveicarų švietimo sistemos pralaidumą, pameistrystės (Lehre) programų reikšmingumą, mokymosi visą gyvenimą (lifelong learning) svarbą.

Renginio pabaigoje pakalbėjome ir bendrosiomis temomis, kaip visuomeninis gyvenimas, integracija, šveicariško gyvenimo ypatumai. Humoristinis ir interaktyvus pranešimas praskaidrino jau gerokai informacijos prisotintas ir šiek tiek pavargusias publikos nuotaiką.

Po to dalyviams buvo pasiūlytas tradicinis šveicariškas *Apéro*. Į pokalbius įsijungė ir senbūviai, dalijosi patirtimi ir patarimais.

Renginys tikrai pavyko, sulaukėme daug teigiamų atsiliepimų. Ateityje galvojame renginį pakartoti, atrenkant jau patikrintas temas ir įvedant naujas. Naudodamasi proga norėčiau padėkoti referentėms, lietuvių bendruomenės pirmininkei ir valdybai bei Lietuvos konsului už idėjos palaikymą, darbą ir paaugotą laiką. Taip pat dėkoju lietuvei grafikei Jūratei Banytei- Gudelienei iš Tesino kantono už renginio skrajutės sukūrimą.

Irmos Grigoravičiūtės ekspertinės sritys - darbo paieška, socialiniai draudimai ir finansai

Konsulas Eduardas Petkevičius. S. Damčiko nuotr.

GEROS DIENOS RECEPTAS

Justina Sevostjanova

Operos „Carmen“ solistai - Mindaugas Jankauskas, Kathrin Walder ir Šarūnas Šapalas.
Nuotraukos autorės

2

o 20 rugpjūčio 22 d., šeštadienį atvykome į Werdenbergą, Šveicarijos miestelį, esantį visai šalia prie Lichtenšteino sienos. Vakarų programos „vinis“ – opera „Karmen“ (www.carmen20.ch), kurioje dainavo du Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro lietuvių solistai: Šarūnas Šapalas (matadoro ir antro Karmen mylimojo Escamillo vaidmenį) ir Mindaugas Jankauskas (kontrabandininko Remendado vaidmenį).

Susirinkom nemaža Ciuricho lietuviškos knygos klubo entuziastų ir jiems prijauniančių kompanija. Mus globojo svetinga pažįstamų šveicarų pora. Doris ir Corsin Derungs sužavėjo mus savo pasišventimu dirbant šio miestelio kultūros labui. Jie supažindino mus su Werdenbergu, jo senamiesčio gatvelių bei senųjų namų istorija, pakvietė į senoviniame name įkurtus savo namus, aprodė čia įrengtas juvelyro dirbtuves. Drauge aplankėme Werdenbergo muziejų (Museum Schlangenhau). Jie abu kilę iš Graubündeno ir taip pat aktyviai propaguojantys retoromanišką kalbą ir kultūrą Šveicarijoje.

Po šaunaus pasivaikščiojimo mūsų laukė susitikimas su „Karmen“ operos solistais restoranėlyje ant ežero kranto. Sulaukėme ne tik lietuvių atlikėjų, bet ir pagrindinį ugningos čigonės Karmen vaidmenį atliekančios vokiečių atlikėjos Kathrin Walder. Buvo šaunu pabendrauti, artimiau susipažinti su šiais talentingais žmonėmis, pasiklausti apie jų kelią į sceną, kaip jie atsirado Šveicarijoje organizuotame projekte, darbą ir gyvenimą jo metu, kai kuriuos scenos užkulius, tiesiog pakalbėti apie Lietuvą, gyvenimą ir linksmai pasijuoti. Mūsų klubo vadovė apdovanojo solistus šveicariškais saldumynais.

Pasibaigus vakarienei, patraukėme į spektaklį. Nors dieną kelis syk gerai nulijo, vakaras mums padovanojo šiltą orą be lietaus. Galėjom džiaugtis lauko arena ir ant ežero kranto įrengta scena. Akį džiugino už scenos vakaro šviesoje gėstantis pilies kalno ir senamiesčio peizažas. Mėgavomės Ispanija dvelkiančiomis „Karmen“ operos melodijomis. Pamažu temo, o scenoje veiksma kaito. Puikiai spektaklyje derėjo vietinių gyventojų chorai ir profesionalių solistų dainavimas bei vaidyba. Pastatymas žavus savu režisieriaus požiūriu, šiuolaikiškais detalėmis ir šių dienų aktualijomis. Mus, lietuvius, džiugino mūsų solistai.

Bendra nuotrauka su solistais ir gida - Doris (pirma iš k.) ir Corsin (stovi pirmas dešinėje). Nuotraukos autorės

Senamiestis

Nuostabusis Werdenbergas

Werdenbergas, Schlangenhau

Tenoras Mindaugas Jankauskas savo vaidmenį subtiliai įpyne ir spektaklio veiksmo paslėpė netikėtai, garsiai išsuktą frazę lietuviškai „Ir aš įsimylėjęs“. Baritonas Šarūnas Šapalas atliko vieną iš pagrindinių vaidmenų – garsaus matadoro ir antro Karmen mylimojo vaidmenį. Pasibaigus spektakliui, lietuviai žiūrovai taip iš širdies atsistojo plojo, kad, mes taip tikime, sukėlė ant kojų visus žiūrovus ilgom ovacijom. Vakarą pasibaigė nuotraukomis ir šiltu atsisveikinimu su Šarūnu ir Mindaugu.

Turininga diena pralėkė akimirksniu. Jautėmės praturtę naujomis pažintimis, patirtimis, šiltomis emocijomis. Džiugu svetur sutikti Lietuvos vardą garsinančius atlikėjus, smagu juos pažinti iš arčiau.

Linkime ir jums, važiuojant pakeliui, stabtelti ir pasigrožėti jaukiu Werdenbergo senamiesčiu, pasimėgauti pilies ir ežero vaizdais restoranėlyje ant ežero kranto „Galerie am See“ bei sudalyvauti bent viename Werdenberger Schloss-Festspiele organizuojamų renginių.

2020-ieji - pokyčio metai Ciuricho lietuviškos knygos klube

Jūratė Caspersen

2020-ųjų pradžia nežadėjo nieko ypatingo. Į pirmąjį metų susitikimą sausio 17d. susirinkome dar neišblėsusiais naujametinių atostogų prisiminimais ir įspūdžiais. Buvome pasirengusios aptarti Dalios Opolskaitės „Dienų piramidės“ ir Jaroslavo Melniko „Adata“. Taip pat laukėme klubo narės Ilonos Tanno savo parengtų dviejų knygelių vaikams pristatymo. Tapusi dvynukų mama, Ilona pradėjo eiliuoti. Taip gimė lietuviška knygelė „Pakeliui su vaikyste“ ir vokiška „Ein Bett für Charlotte“. Knygelės iliustruotos Ilonos atžalų piešinėliais. Išties buvo įdomu išgirsti, koks ilgas ir vingiuotas knygų kelias pas mažuosius skaitytojus.

Tą vakarą nežinojome, kad mūsų 19 metų gyvuojantis klubas turės išgyventi tokius pokyčius. Kaip tik prieš planotą kovo mėnesio vakaronę ir buvo paskelbtas karantinas, uždaręs mus namuose iki pat vasaros. Izoliacijoje daug skaitėme, bet nesugalvojome, kaip susisiekti. Spekuliavome, kad tai poros mėnesių reikalas. Bet tik birželio pabaigoje išdrįsime suplanuoti susitikimą atviroje erdvėje *China Garden* prie Ciuricho ežero. Mūsų nelaimei, tą dieną į pavakarę pradėjo niauktis dangus ir užėjo liūtis. Reikėjo greitai keisti planus. Net tris telefonais ieškojome netoliese staliuko kokiame restorane. Viskas rezervuota. Žmonių veržimasis iš namų buvo sunkiai nupasakojamas. Mums beliko tik arčiausiai gyvenčių namai. Privertusios kai kurias klubietes keisti traukinių kryptis, pagaliau susirinkome Meilene. Nors buvo ir juoko, pagrindinė pokalbio tema – gyvenimas karantino sąlygomis. Turėjome pripažinti, kad tokia visuotinė nelaimė galėjo taip greitai tapti stigma – susirgę ar apsikrėtę koronavirusu slėpdavo tą faktą, kad kiti žmonės jų nesišalintų.

Sutarėme, kad turime ieškoti progų susitikti gamtoje. Taip gimė idėja drauge rugpjūčio 22d. aplankyti operą „Carmen“ po atviru dangumi, kurioje dainavo du Lietuvos operos solistai. Werdenbergo pilies festivaliai vyksta kas du metus ir yra organizuojami miestelio kultūrininkų pastangomis. Jie pritraukia daug turistų iš užsienio jau vien dėl to, kad Werdenbergas yra laikomas mažiausiu miestu Šveicarijoje. Šiame viduramžių mieste su didžiule pilimi ant kalvos gyvena tik apie 60

Ilona Tanno Knygos klube

Ilonos Tanno knyga „Pakeliui su vaikyste“

gyventojų. Lydimi vietinių gidų, pražingsniavome miestelį nuo vartų iki vartų, pasisvečiavome keleto šimtmečių senumo name (daugiau apie šią klubo išskylą Justinos Sevostjanovos pasakojime „Geros dienos receptas“).

Į vasaros pabaigą pandemija kiek atslūgo ir mes rugsėjo 18d. susitikome klubo patalpose. Galvojome, kad turėsime progą susitikti su kitais dviem Lietuvos operos solistais, viešinėiais Ciuricho Operoje ir besiruošiančiais operos „Borissas Godunovas“ premjerai, bet paskutinę dieną solistai nutarė atsisakyti kvietimo, nenorėdami rizikuoti užsikrėsti virusu.

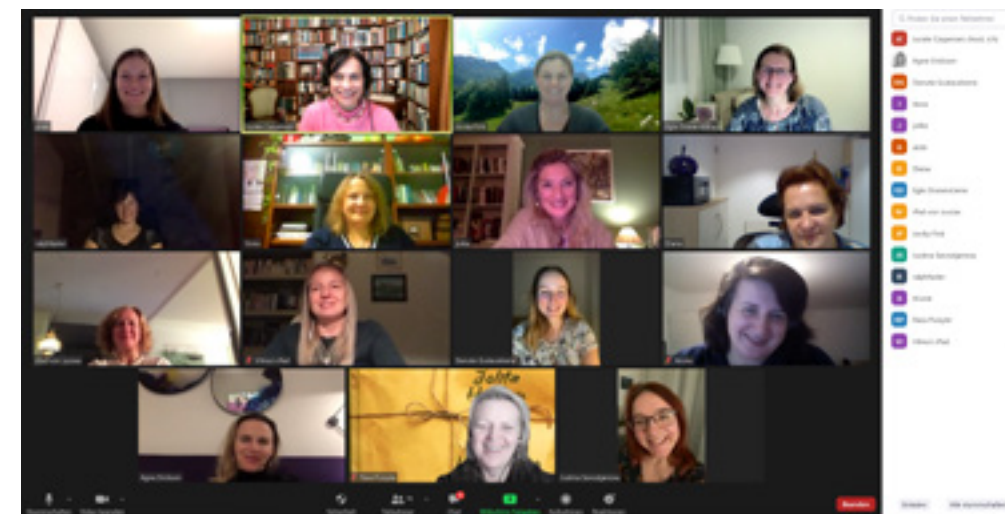
Ciuricho Lietuviškos knygos klubo vakaronė rugsėjo mėn.

Antroji koronaviruso infekcijų banga jau artinosi ir gąsdino mus vėl uždaryti namuose ilgiems mėnesiams. Tik šįkart mes tam jau buvome pasiruošusios. Lapkričio 6d. klubas pirmą kartą „susitiko“ virtualioje erdvėje. Nors iš pradžių reikėjo kantrybės išbandant technologijas, turėjome pripažinti, kad ir nuotoliniu būdu įmanoma „susitikti“, diskutuoti ir skaniai pasijuokti. Tą vakarą aptarėme Laimos Lavastės knygą „Rytojaus niekada nebus“. Tuo pat prisiminėme ir seniau klube skaitytas autorės knygas, ypač tą apie Suomiją ir suomių. Sužinojusios, kad netrukus pasirodys nauja žurnalistės knyga „Kunigas Ričardas“, nutarėme ir ją įtraukti į savo skaitysimų knygų sąrašą.

Metų pabaigai buvome suplanavę kelionę į Hamburgą aplankyti tautietes, susibūrusias į *Hamburgo literatūros svetainę*. Ten mus pakvietė rašytoja Jolita Herlyn, kai lankėsi Ciuriche 2019 m. Bet Europos valstybės jau buvo užsidariusios sienas. Mes jau be trukdžių bendravome per Zoom. Gruodžio 3d. pakvietėme Jolitą Herlyn į klubo vakaronę aptarti jos naujausią romaną „Žinau, kad nieko nežinau“. Kaip jau knygos pavadinimas skelbia, tą vakarą prisilietėme ne tik prie Sokrato, bet ir kitų įvairių amžių didžiųjų filosofų – Platono, Nyčės, Froido, Kamiu, Viktoro Franklo – išminties. Autorė, profesionali filosofė, mus keletą valandų vedžiojo po meilės, kaltės, kalto be kaltės, išdavystės ir rafinuoto keršto temų vingiais.

Ypatingi metai artėja į pabaigą. Kiti - 2021-ieji - bus klubui jubiliejiniai. Dvidešimtas pavasaris! Klubas gyvena savo aukso amžių. Jame 25 daug skaitančios, apsišvietusios, inteligentiškos lietuvaitės. Klube dar tebėra ir jo kūrėjų.

Kaip minėsime klubo 20-metį? Labai norime drauge aplankyti Knygų mugę Vilniuje. Ar pasiseks? Ar pandeminė situacija leis šią idėją įgyvendinti? Ten norime būti gyvai, ne nuotoliniu būdu.

Susijungimas su Jolita Herlyn (3 eilė 3 iš k.)

Ciuricho mokyklėlės „Pagrandukas“ veikla 2020 m.

Agnė Erickson

Agnė Erickson

Šiais ypatingais pandemijos metais „Pagrandukas“, kaip ir daugelis pasaulio mokymosi įstaigų, turėjo keistis. Labai liūdna, kad labiausiai nukentėjo mažųjų grupė. Kadangi pamokėlės persikėlė į virtualią „Zoom“ erdvę, mažiesiems visgi tai buvo neįveikiamas iššūkis. Tuo tarpu vyresniųjų grupei tai visai patiko! Šiuolaikiniai darželio ir mokyklinio amžiaus vaikai jau yra susipažinę su kompiuterinėmis technologijomis ir su tėvelių pagalba puikiai prisitaikė prie naujovių. Virtualių pamokėlių metu vaikai turėjo galimybę šnekėti, lavinti rašymo įgūdžius bei artimiau pažinti mokyklėlės draugus. Taip pat tęsėme mokymąsi iš „Labas“ knygučių. Visgi labiausiai mokinius sudomino tradicinis BINGO žaidimas su skaičiais, per kurį visi buvo apdovanoti prizais.

Šiais metais visgi pavyko lauke atšvęsti dvi linksmiausias metų šventes: Užgavėnės ir Rudenėlio šventę. O Kalėdų senelis aplankė „Pagranduko“ lankytojus per „Zoom“ virtualų susitikimą. Svarbu, kad dovanėlės iš Lietuvos pasiekė vaikučius tiesiogiai.

Užgavėnės

Vasario 16 d. Ciuriche Šveicarijos lietuvių bendruomenės lituanistinė mokyklėlė „Pagrandukas“ atšventė Užgavėnės spalvinimą, linksmą ir skaniai...

Labai džiaugiamės, kad ši šventė yra tokia mylima tarp lietuvių vaikučių ir jų tėvelių Šveicarijoje. Tikrai daug buvo susirinkusių!

Šventę kaip visada pradėjo Kanapis ir Lašininis. Prisistatę papasakojo vaikams apie Užgavėnės ir savo kovos esmę bei kvietė padėti žiemą (lašininį) išvartyti. Kanapis su lašininio kovojo ne vien maišais, o pasikvietė ir vaikus į pagalbą: pasiskirstę grupėmis visi ir vaikai, ir suaugę žaidė žaidimus: traukė virvę, šokinėjo maišuose taip bandydami įveikti lašininį ir jo komandą. Ir tai žinoma pavyko! Kanapinio pergalę vainikavo šokiai, dainos bei Morės deginimas, o pabaigoje žinoma, daug daug blynų ir vaišių!

Lašininis, Kanapis, Morė ir visas pulkas Užgavėnių šventės dalyvių

Rudenėlio šventė

Štai ir atėjo nauji mokslo metai, kurie prasidėjo tradicine *Rudenėlio* švente "Pagranduke". Labai džiaugiuosi, kad šis susitikimas yra visų labai laukiamas ir mūsų kiekvienais metais susirenka daug - šį kartą beveik 40 dalyvių! Buvo smagu pamatyti tiek seniai matytus, po vasaros paūgėjusius vaikučius, tiek jų tėvelius. Sulaukėm ir naujų lietuvių šeimų, kurie net nežinojo, kiek daug lietuvių yra Šveicarijoje. Visada smagu sulaukti naujokų.

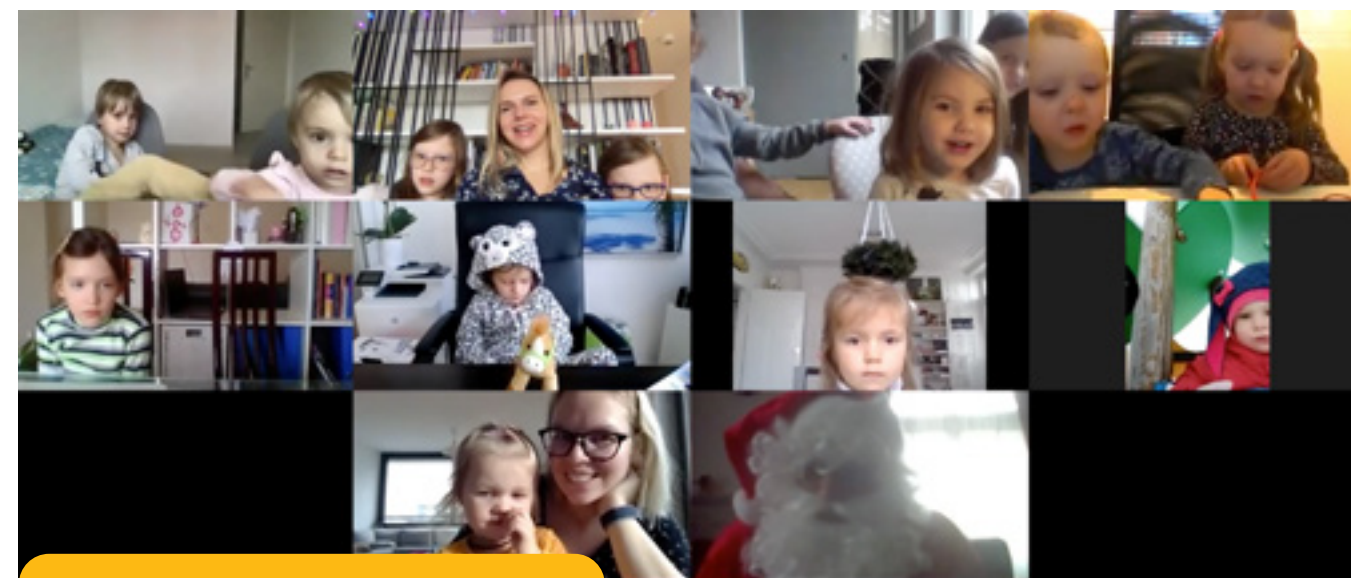
Taigi, šventė prasidėjo susipažinimo rateliu ir "Mes sustojome ratu" dainelei. Kiekvienas vaikas prisistatė vardu, o kiti stengėsi jį atsiminti. Po to sekė rudenėlio gėrybių ekspozicija. Kalbėjome apie rudinį, prisiminėm, kuo ypatingas šis metų laikas. Vaikams labai patiko žaidimas "Gyveno žmogus mėnulyje". Dainuodami linksmą dainelę, iš rudens gėrybių sukūrėm tikrą mėnulio gyventoją! Vaikai labai laukė ir tradicinio skulptūrėlių meistravimo iš daržovių, vaisių bei riešutų. Sukūrėm gražią darbėlių parodą.

Po žaidimų, ratelių ir darbėlių visi išalko ir atėjo laikas vaisėms. Ant laužo kepėme dešreles ir zefyrus, skanavome lietuviško kugelio, kurį iškepė viena iš mamų Sigutė Bechtold.

Susitikimo metu su mokinukų grupe taip pat aptarėme kaip sekasi mokytis iš "Labas" knygučių bei sutarėme namie užbaigti pirmąją temą "Pažintis". Atgaivino ir lietuviškų knygelėlių bibliotėlę, iš kurios vaikučiai gali skolintis ir dovanoti savas, perskaitytas knygutes.

Šventės akimirkos. Šventės dalyvių nuotraukos

Susitikimas su Kalėdų seneliu

To dar nebuvo!!! Kalėdų senelis gruodžio 5d. pakvietė "Pagranduko" lankytojus į "Zoom" vaizdo susitikimą. Pabendrauti su Seneliu prisijungė 15 vaikučių iš abiejų grupių. Tiesioginės transliacijos metu Kalėdų senelis susipažino su kiekvienu vaiku, išklaušė jų eilėraščių bei dainelių. Sužavėtas mūsų vaikučių pasirodymais, Senelis nepaliko vaikučių be dovanų - jų atsiuntę "Pagranduko" mokytojai paštu iš Lietuvos. Dovanėlės vaikučiams buvo padalintos susitikus prie eglutės Ciuriche, o negalėjusiems atvykti, buvo nusiųstos namo paštu. Visi liko patenkinti ypatingu pasimatymu su Kalėdų seneliu bei dovanom, o Senelis pažadėjo vėl mus aplankyti tradicinėje Advento šventėje Berne kitais metais.

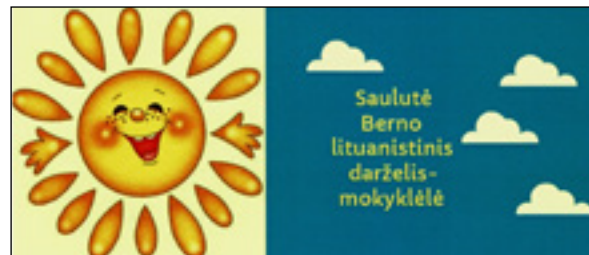
Berno "SAULUTĒS" veikla 2020-aisiais metais

Kristina Vanagaitė-Sevriugina

Kaip gi mums sekėsi 2020 – aisiais?

Šie metai susitikimams buvo nelengvi. Du mėnesius negalėjome matytis ir bendrauti vieni su kitais. Technologijų dėka vaikai galėjo mokytis savarankiškai, atlikdami įvairiausias užduotis žaidimų pagalba. Galime pasidžiaugti, kad šiais metais su kiekviena grupe – darželinukų ir mokyklinukų – teko susitikti po 8 kartus. Kovo mėnesį atšventėme “Saulutės” pirmąjį gimtadienį. Sveikinome tėčius su tėčių diena.

Darželinukai pamokėlių metu vis daugiau kalba lietuviškai, išmoksta ilgesnių eilėraščių ir dainelių. Su mokyklinukais mokomės rašyti lietuviškas rašytines raides, skaityti, kurti pasakojimus.

Šiuos metus užbaigėm šventinėm nuotaikom, kurdami Kalėdinę pamoką kartu su tėveliais, džiaugėmės ŠLB rūpesčiu iš Lietuvos atkeliavusiomis saldžiomis Kalėdinėmis dovanėlėmis.

Noriu padėkoti visiems, kas prisideda prie mūsų lituanistinio gerbuvio. Tikėkimės, kad ateinantys metai atneš daugiau kūrybinių idėjų, liks jas tik įgyvendinti.

Kalėdinis sambūrio "Aktyvūs vaikai" susitikimas

Sonata Zabulionienė

Pirmąjį gruodžio sekmadienį, per patį Šv. Nikolaus, "Aktyvių vaikų" sambūris susirinko paskutinį kartą 2020-aisiais. Ciuricho priemiestyje Halvilyje, poilsinėje vietoje miško pakraštyje buvo užkurtas laužas, netrukus dideliame puode burbuliavo punčas, stalas nukrautas suneštinėmis saldžiomis vaisėmis. Kol tėvai trepsėjo ir šildėsi apie laužą, vaikai išbėgo į mišką ieškoti kalėdinių žvaigždžių. Vėliau buvo stiprinamasi keptomis dešrelėmis ir skanaujamas punčas. Renginio kulminacija tapo Kalėdų bobutės Rasos (Puišytės-Rückert) apsilankymas ir jos paslaptingas maišas. Bobutė buvo ne iš kelmo spirta ir dovanų šiaip už nieką nepuolė dalinti. Vaikai turėjo paruošti programą: dainą, šokį, eilėraščių, ar improvizuotą sniego mūšį. Pasirodė, kad savo tarpe turime ne tik šokėjų, deklamuotojų, bet ir šuniukų dresiruotoją bei akrobatę. ŠLB dovanėlės sėkmingai pasiekė savo laimingus adresatus. Atskira padėka nuo visų aktyvių vaikų ir tėvų priklauso jaunajai Beatričiai (Kaukėnaitėi) už punčą, Nomedai (Suter) - už vežimą malkų ir puodus, Ingridai (Lüönd) – už žvaigždėtą pramogą.

Laukiam lietuviško Kalėdų senelio. V. Sakalauskaitės nuotr.

Benas Fasler patenkintas Kalėdų senelio atnešta lietuviška dovanėlė

**Šveicarijos vaikų ir jaunimo biblioteka
kviečia skaityti lietuviškai**

Justina Sevostjanova

V Šveicarijos vaikų ir jaunimo biblioteka 2020 metais, nepaisant karantino ir įvairių apribojimų, toliau gyvavo ir pamažu augo. Dėka dovanojančių knygų mūsų bibliotekai dabar archyve turime 171 knygą. Skaitytojai visada džiaugiasi ir greit išgraibsto naujienas. Bibliotekoje yra užsiregistravę 18 ištikimų jaunųjų skaitytojų. Per šiuos metus buvo pasiskolintos 86 knygelės.

Esam dėkingi už padovanotas bibliotekai knygas Ilonai Katkienei, Sonatai Zabulionienei, Ilonai Tanno, Mildai Matulaitytei Feldhausen, Rimai Greminger, Jurgitai Kopitkovienei, Rūtai Baublytei Kaufmann, Aušrai Šivickienei.

Apsilankykite www.facebook.com/sveicarijosvaikurjaunimobiblioteka.

Čia rasite informaciją apie turimas bibliotekoje knygas ir nuorodas kaip pasiskolinti bei grąžinti, sužinosite jaunimo literatūros naujienas ir galėsite pasidalinti savo skaitymo įspūdžiais.

Laukiame Jūsy!

Baltarusijos „Laisvės kelio“ atšaka Šveicarijoje

Jūratė Caspersen

Praeitais metais lietuviai, latviai ir estai minėjo savo „Baltijos kelio“ 30-metį – plačiai, įvairiais renginiais, kuriuose dominavo ne tik gyva susikibusių rankomis žmonių grandinė ir dainuojama trim kalbom „Bunda jau Baltija“, bet atsirado ir naujas simbolis – raudoni kardeliai, kokie krito iš dangaus istorinė 1989-ųjų rugpjūčio 23-ąją.

2020-aisiais „Baltijos kelias“ kartu tapo ir Baltarusijos „Laisvės keliu“. Taip lietuviai išreiškė savo poziciją dėl įvykių Baltarusijoje, parodė savo solidarumą su baltarusių tauta, ginant laisvės ir demokracijos vertybes. „Laisvė kraujyje ir kraujas dėl laisvės“ – į baltarusių palaikymo akciją rugpjūčio 23-ąją kvietė Andriaus Tapino „Laisvės TV“.

Nuo Vilniaus Katedros iki Baltarusijos sienos Medininkuose nusitęsė 32 kilometrų gyva žmonių grandinė, prie Trispalvių plevėsavo ir raudonai baltos Baltarusijos vėliavos. 50 000 lietuvių savotiškai atidavė skolą tiems, kurie palaikė mūsų „Baltijos kelią“ prieš 31-rius metus.

Į Baltarusijos „Laisvės kelią“ įsijungė ir užsienio lietuviai net 32 užsienio šalyse. Šveicarijoje į šią akciją tautiečius sukvietė Irena ir Saulius Žukliai Bazelio mieste. Irena pasiuvo Baltarusijos vėliavą, pakvietė Bazelio ir aplinkinių kantonų lietuvius susirinkti prie miesto Rotušės.

Solidarumą su baltarusiais tautiečiai reiškė ir soc. tinkluose. Taip sužinojome, kad Ambasadorius Andrius Krivas (šiuo metu Nuolatinės atstovynės prie JTO ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje vadovas ir ŠLB narys) domisi baltarusių poezija, ją verčia. Prieš keletą metų jis į lietuvių kalbą išvertė poeto Maksimo Bahdanovičiaus (1891-1917) eilėraštį „Pahonia“, kuris jį labiausiai sudomino kultūrinėmis ir istorinėmis nuorodomis į Lietuvą. Šiomis dvasinio ir politinio Baltarusijos atgimimo dienomis daina pagal tą M. Bahdanovičiaus tekstą virsta vienu baltarusių sąjūdžio už demokratiją simboliu ir turi galimybę tapti nacionaliniu himnu.

Lietuvos ir lietuvių pasaulyje solidarumą su baltarusių tauta kelyje į laisvę užtvirtino Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas 2020-ųjų *Laisvės premiją* paskirti Baltarusijos demokratinei opozicijai. Mūsų aukščiausia kasmetinė Laisvės premija, jau 10-oji, pirmą kartą paskirta ne žmogui, o reiškiniui. Ji suteikta už ateities viziją, už laisvę, demokratiją ir žmogaus teises ateities Baltarusijoje.

„Baltijos kelio“ atšaka Šveicarijoje. Irenos Žuklienės nuotr.

Maksim Bahdanovič. VYČIAI

*Kai man kartais už gimtąją šalį
Širdyje pasidaro baugu,
Aš menu Aušros vartų Mergelę
Ir karius ant galingų žirgų.*

*Tie žirgai įsibėga lyg skrydžio,
Prunksdami po baltąją putą.
Amžinieji lietuviški Vyčiai
Nugalėti nebus niekada.*

*Iš epochos epochon jie lekia,
Beribes priešais regi erdves.
Ką jūs vejatės tarsi patrakę?
Kur beprotiškas kelias nuves?*

*Baltarusija! Jie išskubėjo,
Kad pavytų vaikus tavo tuos,
Kurie išdavė, išsižadėjo,
Tave metė vergijos varguos.*

*Kalavijais jiems žeiskite širdis –
Svetimais te netaps, te žinos,
Kaip širdis iškankintoji ilgis
Naktį savo šalies prarastos...*

*Žeme Motina mano! Nebūna
Numalšinti tam skausmui vaistų...
Tu atleisk. Tu priglausk savo sūnų,
Už Tave leisk numirti jam Tu!..*

*Amžinieji lietuviški Vyčiai
Sidabruoja ir griaudžia audra.
Tų senovinių raitelių skrydžio
Sulaikyt jokio būdo nėra.*

1916

*Iš baltarusių kalbos vertė:
Andrius Krivas*

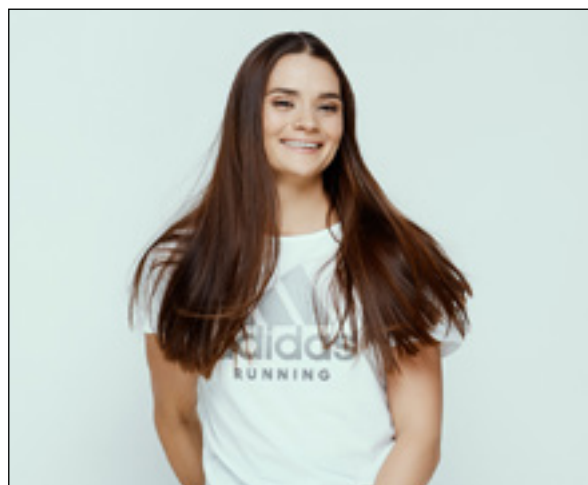
Irenos Žuklienės pasiūta Baltarusijos vėliava

„Baltijos kelio“ atšaka Šveicarijoje. Irenos Žuklienės nuotr.

Šveicarijoje gyvenanti Lietuvos čempionė per karantiną ruošiasi Tokijo Olimpinėms žaidynėms

Pokalbis su Agne Šerkšniene

Agnė Šerkšnienė. Nuotrauka Dano Sodaičio

1. Agnė, kada atvykote į Šveicariją? Kokiomis aplinkybėmis čia apsigyvenote?

2011 metais Lietuvoje baigiau KTU ekonomikos bakalauro studijas, tą vasarą buvo intensyvus varžybų sezonas, o jau rudenį atvykau gyventi į Šveicariją kartu su savo vyru Andriumi. Jis čia atvyko pirmas, 2008 m. pradėjęs dirbti Formulės-1 komandoje "BMW Sauber Fr". Taigi esu čia jau beveik 10 metų, sutvirtėjau/subrendau čia labiau kaip sportininkė, nes pavyko rasti puikų lengvosios atletikos klubą ir gerus trenerius. Dirbdama su jais pasiekiau keletą savo rungtų Lietuvos rekordų, dalyvavau Europos ir pasaulio čempionatuose, galbūt teks sudalyvauti ir olimpiadoje :)

2. Esate Lietuvos čempionė, Jums priklauso du nacionaliniai bėgimo rekordai – 200 m. ir 400 m. rungtyse. Kaip pasiekiami tokie rezultatai?

Kiekvieno sportininko kelias yra kitoks. Dažnai reikia ne tik daug laiko, sunkaus darbo, bet ir sėkmės, talento, geros sveikatos, ir, be abejo, kantrybės. Man atrodo, svarbiausia - mėgti tai ką darai, turėti tikslą ir laikytis disciplinos. Svarbu ir pagalba bei palaikymas šeimoje, ypač mano atveju, nes buvau dariusi ir karjeros pertrauką, kai laukiausi dukrytės; sugrįžimas nebuvo lengvas. Tačiau toji pertrauka labai motyvavo. Beje, visus 8 rekordus pasiekiau grįžusi į sportą būtent po

šios motinystės pertraukos. Taip pat labai svarbu yra geras treneris, o šiuo klausimu man labai pasisekė. Lietuvoje mano trenerė Nijolė Sabaliauskienė mane labai saugojo, nenorėjo „perspausti“ su krūviais, kas vėliau man labai išėjo naudą. Dabartinis treneris šveicaras Flavio Zberg man gali skirti didelius krūvius aukštame lygyje ir aš juos atlaikau. Taip pat man patinka, kad jis domisi ir pritaiko daug naujovių treniruočių metodikoje. Mokslas žengia į priekį, rezultatai sporte taip pat.

3. Priklausote ir treniruojatės „LC Zürich“ klube. Kuo jis skiriasi nuo lietuviškų sporto klubų ir bazių?

Šveicarijos lengvojoje atletikoje yra stipri klubų sistema, yra net kelios lygos. Šis klubas yra stipriausias šalyje, 2022 metais minės 100 metų sukaktuves ir turi senas tradicijas, puikią bendruomenę ir aš džiaugiuosi būdama jos dalimi. Mane ten labai šiltai priėmė ir per visus 10 metų visados labai palaikė kaip sportininkę, o ateityje galbūt galėčiau ten dirbti ir kaip lengvosios atletikos trenerė. Lietuvoje yra visai kitokia sistema, ten labiau kuriamos sporto mokyklos, kurios priklauso miestams, savivaldybėms. Klubų sistema Lietuvoje dar labai silpna, bet, kol sportavau Kaune, mane ir ten labai palaikė. Tiesa, Lietuvoje kol sportavau dar buvau moksleivė, studentė, o čia esu jau suaugusi profesionali sportininkė, tai skiriasi ir poreikiai.

4. Kaip sekėsi prisitaikyti prie pandemijos sąlygų? Ar nenukentėjo meistriškumo lygis? Žiemą paprastai treniruojatės šiltuose kraštuose. Šiomet daugelis užsienio šalių neįsileidžia net profesionalių sportininkų. Ką darote?

Situacija gan sudėtinga, ypač turint galvoje, kad 2020 turėjo būti olimpiniai metai. Bet sportininkai ir taip dažnai turi prisitaikyti prie įvairių sąlygų ir iššūkių, todėl manau daugelis susidoros ir su šia. Svarbu nepaleisti tikslo iš akių, o kai sąlygos dabar taip dažnai keičiasi, įpratome gyventi šia diena, o planuojant į priekį - turėti daug atsarginių variantų. Kaip ir su treniruočių stovyklomis: buvome įpratę žiemą vykti į PAR, šiemet teko planus keisti, bet turėjome dar bent 3 variantus ir, likus savaitei iki išvykimo, nusprendėm skristi į Kanarų salas. Daugelis sportininkų turėjo ieškoti naujų

vieta sporto stovykloms, įvertinant esamą situaciją dėl pandemijos ir ieškant kuo geresnių sąlygų treniruotėms. Meistriškumui tas gal nelabai kenkia, bet labai trūksta ir normalių varžybinių sąlygų, didelių čempionatų, kai stadionai būna pilni žiūrovų. Sportininkai šios pandemijos metu labai nukentėjo, bet reikia prisitaikyti ir judėti į priekį.

5. Ko sieksite Olimpiadoje Japonijoje?

Norėčiau būti ten pačios geriausios sportinės formos ir varžytis su pačiomis stipriausiomis atletėmis. Rezultatas ir vieta priklausys nuo to, kaip susidėlios aplinkybės būtent tuo metu. Tame aš matau daug žavesio, ypač lengvojoje atletikoje.

6. Jūsų šeima yra Šveicarijos lietuvių bendruomenės nariai. Duktė Audra lanko Ciu-richo lituanistinę mokyklėlę „Pagrandukas“. Ką jums reiškia lietuviybė Šveicarijoje?

Mes šeimoje esame patriotai. Man asmeniškai tas jausmas turbūt labai stiprus dar ir dėl sporto

Kalbėjosi Jūratė Caspersen

Agnės Šerkšnienės (g. 1988) pasiekimai ir rekordai

Sprinterė.

Pagrindinė disciplina: 400m. Taip pat bėga ir 200m. Daugkartinė Lietuvos čempionė 400m.

Įvairiose rungtyse laimėjusi Lietuvos čempionės vardą 21 kartą.

2018 metais per sezoną Lietuvos rekordus gerino 8 kartus, taip pat ir pagrindinį - 34 metus gyvavusį Dalios Matusevičienės pasiektą 400m moterų rekordą.

100: 11.51 sek.

200: 22.99 sek. – NR (šalies rekordas, National Record, en.)

400: 50.99 sek. - NR

400i: 52.33 sek. - NR (uždarytų patalpų)

8xNR holder 2018

Aukščiausia vieta Europos čempionatuose: 4 (2019 m., Glasgow, Škotija)

Aukščiausia vieta pasaulio čempionatuose 7 (2018 m., Birmingham, D. Britanija)

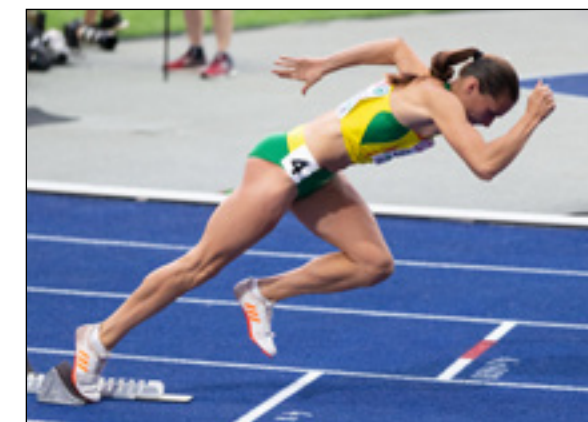
Aukščiausia vieta Deimantinės lygos varžybose: 2 (2020 m., Roma, Italija).

įtakos. Daug metų dalyvauju varžybose dėvėdama nacionalinės rinktinės aprangą ir tai yra pats geriausias jausmas – atstovauti savo šaliai tarp kitų valstybių yra didelė garbė ir pasididžiavimas. Tuo pačiu ir visi šveicarai lengvaatlečiai dabar jau žino, kur yra Lietuva, ir kad aš esu iš ten ir tuo didžiuojuosi. Užsienyje šiuo metu gyvename todėl, kad priėmėme netikėtą likimo pokštą, bet niekada nežinau kaip atrodys ateitis ir kokie permainų vėjai kada ir ką atneš.

Savo dukrytę auginame taip, kad gerai mokėtų lietuvių kalbą ir žinotų Lietuvos istoriją.

Mes taipogi labai didžiuojamės savo tautiečiais, ypač tais, kurie lipa ant auščiausių pasaulio kultūros, meno, verslo ir sporto pakylų ir scenų su Lietuvos atributika. Juos labiausiai už tai ir mylime.

O Jums, Agnė, linkime didžiausios sėkmės ir ištvermės, per pandemijos metus ruošiantis Olimpiadoms žaidymams Japonijoje.

Agnė Šerkšnienė. Nuotr. Daniel Mitchell 2 EM Berlin 2018

Lietuvos čempionė Agnė Šerkšnienė 2020

41-ojo Tarptautinio Ferenco Listo Grand Prix – prof. Mūzai Rubackytei

ŠLB info

Šveicarijos lietuvių bendruomenė nuoširdžiai sveikina savo narę, prof. Mūzą Rubackytę laimėjus 41-ąjį Tarptautinį Ferenco Listo Grand Prix (41st. International Franz Liszt Grand Prix) už kompaktinę plokštelę „De la Valse à l'abîme“. Tai aukščiausias tarptautinis vengrų F. Listo asociacijos prizas už geriausią metų įrašų interpretaciją. Tai nuostabus įvertinimas ir džiugi žinia, pasaulio pulsavimą sustabdžiusiais pandemijos metais.

Ferenco Listo Grand Prix medalis - Mūzai Rubackytei

Mūza Rubackytė

Su Ferenco Listo muzika rugsėjo 28d., prof. Mūza Rubackytė atidarė iškilmingą vakarą Valdovų rūmuose, skirtą Prancūzijos Prezidento Emmanuelio Macrono ir pirmosios ponios Brigitte Macron garbei jų vizito Lietuvoje metu

„Juodas“ darbas Šveicarijoje užaugino kūrybinius sparnus

Pokalbis su Arūnu Vismantu

Arūnai, keturis metus gyvenai Šveicarijoje ir sugrįžai į gimtąją Klaipėdą – visam laikui, ilgam ar prakentėti koronaviruso pandemiją?

Taip. Šveicarijoje praleidau ketverius metus. Nesu gimęs Klaipėdoje. Tėvai apsigyveno Klaipėdoje, kai man buvo šešeri. Bet, šiame mieste niekur neišvažiuodamas, pragyvenau iki keturiasdešimties. Tad Klaipėda, nors jos ir negaliu vadinti gimtąja, yra mano miestas. Grįžau tikrai ne dėl pandemijos. Ir, atvirai pasakius, dar ne visiškai apsisprendęs likti. Bet taip sutapo, kad tomis dienomis viruso bomba sprogo Italijoje, mano daiktai atkeliavo per Lenkiją paskutinėmis valandomis prieš uždarančią sieną. Tai man buvo lyg ženklas, kad kelionė, bent jau šiam kartui, baigta. Likau, nes buvau pasiilgęs visko: žmonių, jūros, pažįstamų vietų, jausmo, kad aplink gero-kai labiau supranti supančią aplinką, kas, kaip ir kodėl joje vyksta. Grįžus – dingsta tas viduje pasislėpęs jausmas, kad kaip bebūtų ir kaip gerai besisektų, svetur ir esi ir liksi tik svečias. Matyt esu per senas augalas, kad prigyčiau persodintas kitur. Ar visam laikui...? Nežinau. Turiu minčių, kurios neleidžia ramiai ir ilgai sėdėti vietoje. Bet, kad ir išvykčiau – žinau kur mano tikroji vieta, jausiu nuolatinę trauką, kur manau, visada ir iš visur norėsiu grįžti – anksčiau ar vėliau. Bet yra ir geroji to reiškinio pusė. Gyvenimas svetur praturtina. Daug daug kartų nustembi, išsigąsti, nežinau, nesupranti, nemoki... To pripažinimas sau padeda. Džiaugiuosi, kad teko pagyventi svetur.

Ką veikei Šveicarijoje? Kuo šis laikotarpis reikšmingas tavo gyvenime?

Šveicarijoje dirbau žemės ūkio bendrovėje. Paprastas darbas, dar dažnai vadinamas „juodu“. Taigi tas „juodas darbas“ mane taip pat ir auklėjo, ir gydė. O tuo pačiu dar ir atlaisvino galvą, apvalė, leido gan ilgą laiką pabūti vienumoje, atvirai kalbėtis su pačiu savimi. Šis laikotarpis išties ypatin-gas. Įvyko daug reikšmingų dalykų, atėjo puikių minčių ir sumanymų. Kai kuriuos net pavyko realizuoti. Daug visko – nuo eilėraščių iki 100 kilometrų bėgimo.

Arūnas Vismantas

Kaip šiandien prisimenu Tavo inicijuotą susitikimą Ciuricho traukinių stotyje, kur prisistatei ką tik atsikėlęs iš Norvegijos, norintis susipažinti su Šveicarijos lietuvių bendruomene, padirbėti jos valdyboje. Tai nėra tradicinis tautiečių elgesys nei Šveicarijoje, nei kur kitur užsienyje. Neslėpsiu, tada nustebinai. Ar gavai ko tikėjaisi?

Taip. Prisimenu ir aš tą susitikimą. Tuomet buvau tik ką atvykęs po beveik 4 metų gyvenimo užpoliarinėje Norvegijoje. Ten galima pasiilgti visko. Na, gal išskyrus vandenyną ir sniegą. Tiesiog buvau išalkęs bendravimo su tautiečiais, veiklos. Tik pasidomėjęs, supratau, kad Šveicarijos lietuvių bendruomenėje verda gyvenimas. Norėjau į jį įsiliesti, kažką pasiūlyti, kažką nuveikti. Esu la-bai dėkingas už šią galimybę. Gavau daugiau nei galima buvo tikėtis. Ir kitus tautiečius emigraci-joje norėčiau paraginti – nebūkit vieni, ateikit į bendruomenę. Džiaugiuosi paties Dievo dovanotais susitikimais su Šveicarijos lietuviais. Tikrai ne vieną jų galiu laikyti savo draugu.

Šveicarijoje per tuos keturis metus palikai gilų pėdsaką lietuviškoje aplinkoje: labdaros koncertas su Klaipėdos gimnazistų chorą, lietuviško kino vakarai Ciuriche, Sausio 13-osios bėgimai „Gyvybės ir mirties keliu“, Ciuricho maratonai. Ir dar daug ko. Kas motyvuoja tokią veiklą?

Ir pats savęs to paklausiu: kokie gi motyvai? Nori būti pastebėtas? O gal nori būti geresnis už kitus? Blogai, jei savo motyvuose randu tik puikybę. Labai noriu tikėti, kad tai ką pavyko nuveikti, buvo reikalinga ne tik man. Tikiu, kad tokiais būdais man pavyksta ne tapti geresniu už kitus, o šiek tiek geresniu nei buvau vakar.

ŠLB NARIŲ PORTRETAI

Arūnai, minėjai, kad Šveicarija davė galimybę nueiti tris Šv. Jokūbo kelius Ispanijoje. Po Ispanijos dar praėjai pusę šveicariško Jokūbo kelio... Kas pabudino tavyje piligrimą?

Taip. 2018 m. gegužę nuėjau pėsčiomis garsųjį Šv. Jokūbo kelią Ispanijoje - dar vadinamą "prancūziškuoju keliu". Ta idėja nedavė man ramybės jau daug metų. Tai šen, tai ten, vis išgirdavau apie "Jokūbo kelią". Kelias arba kitaip - Camino, turi savo seną istoriją, tradiciją. Juo žmonės keliauja jau tūkstantį metų. Pastaraisiais metais - net iki 300 tūkst. žmonių per metus. Labiausiai paveikė Viliaus Jokūbo Tūro dokumentinis filmas "Sapnuoju, kad einu". Šis žmogus nuėjo į Santjagą pėsčiomis iš savo namų Vilniuje apie 4000 kilometrų. Taip - "prancūziškas" man tapo pirmuoju, bet ne paskutiniu. Jame jaučiau vykstančius savyje pokyčius. Vėliau dar buvo ir "Šiaurinis Šv. Jokūbo" kelias, o pernai, prieš pat Šv. Kalėdas vadinamas "Primitivo" kelias. Visi jie veda ten pat - į Santjago de Kompostelą (Santiago de Compostela) miestą, į Katedrą, kur ilsisi Apaštalo Šv. Jokūbo palaikai. O dar labai svarbu - tai Kelias į patį save.

Šveicarišką kelio atkarpą nuo Konstanco iki Ženevos, vedančią ten pat, tik įpusėjau. Tuomet galimybės leido tam skirti tik šeštadienio popietę ir sekmadienį. Tad kelis šeštadienius vis grįždavau traukiniu į praeito sekmadienio finišo vietą, eidavau iki tamsos, tada statydavausi palapinę, o sekmadienį tęsdavau. Likusi pusė kelio, matyt, turės palaukti savo eilės.

Atrodo, kad keliaudamas Šv. Jokūbo keliais kažką radai. Dabar aktyviai įsitraukei į Šv. Jokūbo kelių propagavimą Lietuvoje. Kur šios veiklos esmė?

Na, gal ne radau, gal labiau sakyčiau, kad patyriau ar pradėjau suprasti... Einant tuos ankstesnius kelius pamažu subrendo idėja - 2021 m. Šv. Jokūbo metais (kai liepos 25-oji yra sekmadienis) nukeliauti į Santjagą iš Lietuvos, kaip ir J. V. Tūras. Tiesiog pasakojau žmonėms apie šią idėją. Pradėjo rasti bendraminčių, norinčių eiti kartu. Planavome 2021 m. kovo 1d. iškelti. Deja, matyt, kad dėl viruso siautėjimų, turėsime atidėti vėlesniam laikui. Gal kitiems "Jokūbo" metams, 2027-tiems.

Kadangi ir Lietuvoje yra Šv. Jokūbo kelias, manyčiau būtų puiku, kad juo galėtų vasarą grupėmis keliauti lietuvių emigrantų vaikai. Esu įsitikinęs, kad tai jiems būtų gera patirtis - pažinti Lietuvą, vieni kitus, prisiminti kalbą. Esu šią idėją išsakęs Šv. Jokūbo draugijai Lietuvoje. Mielai eičiau su Šveicarijos lietuviukais kartu :)

Arūnas Vismantas

Man labai patiko, kaip piligrimystės idėją aprašė savo maldoje Santjago de Kompostela provincijos pranciškonų vienuolis Brolis Dino La Fada. Čia tik citata:

"Jei išvaikščiojau visus kelius, perėjau kalnus ir slėnius nuo pat Rytų lig Vakarų, bet neatradau laisvės būti savimi, tai aš niekur neatėjau".

Pilgrimystė man yra kelias į geresnį save. Neseniai apsikietėm žinutėmis su klasės draugu. Jis parašė: "Žinai - kelias yra tik vienas, bet kryptys dvi: link Dievo ir į priešingą". Pritariu.

Arūnas Vismantas, Santjago de Kompostela

Dabar noriu paklausti apie kūrybą. Kada pradėjai kurti? Kas įkvėpia kūrybai? Minėjai, kad tik Šveicarijoje išdrįsai viešai parodyti savo eiles. Kas padarė jas skelbti - jausmai nebetilpo krūtinėje ar keletas pilnų bloknutų stalčiuose?

Truputį buvau bandęs "žalioje" jaunystėje. Paskui kūryba buvo pagal užsakymą - radijo stotims ir jų reklamos užsakovams. Kitkam laiko ir fantazijos nelikdavo. Kai "atsilaisvino" galva, nejučia pradėjau vėl. Didžioji dauguma eilių buvo parašyta einant piligrimų keliais. Matyt, atėjo laikas ir "užsakovas" pasikeitė :) Taip jau man kartais atsitinka, kad susikaupę jausmai išvirsta tokiais žodžiais. Mylimo žmogaus padaršintas ryžausi parodyti ir kitiems. Ir šį darbą darydamas ne kartą savęs klausiu: "kodėl, kam tai?". Tikiuosi, kad ir dar kažkam be manęs to reikia.

Grįžęs į Lietuvą pasiryžai išleisti savo eiles kompaktinėje plokštelėje. Jas ruošiesi įskaityti pats, skambant bičiulio muzikai. Ar kuriate vienas kito kūrybai, ar tik pritaikote? Kaip sekasi? Kada galėsime pasidžiaugti rezultatu?

Su muzikos autoriumi Aivaru Bočarnikovu esame seni bičiuliai. Mums yra tekę "pagaminti" nemažai radijo produkcijos kartu. Matyt abu turėjom norą kurti, o ne tik atlikti užsakymą ar užduotį. Po ilgoko laiko vėl susitikus, paprašiau, kad jis sukurtų muzikinį foną vienam kitam mano tekstui. Taip po truputį ir įsibėgėjom :) Šiuo metu turim paruošę visą medžiagą plokštelei ir knygai - "... keli lašai ant pirštų". Nedrąsu sakyti, bet lyg bręsta ir nauji sumanymai. Įrašus darėme dviese. Nežinojom kas gausis, buvo daug improvizacijos, o dar karantino reikalavimai atsirado ir apribojo, viskas išsitiesė, rėmėjai susigūžė... nesinorėjo į nežinomąybę įtraukti dar daugiau žmonių, todėl skaičiau pats, ką galėjome darėme patys su Aivaru padedami gerų draugų. Tikiuosi, kad didžiosios kliūtys jau už nugaros ir pavasarėjant matysis galutinis rezultatas.

Esu dėkingas Šveicarijos lietuviams, kurie atsiliepė į mano prašymą skirdami lėšų leidybai. Ačiū. Jiems pažadėjau knygą ir plokštelę atsiųsti dovanų. Dėkingas Jums, bičiuliai.

Kalbėjosi Jūratė Caspersen

Du tekstai iš būsimos kompaktinės plokštelės. Vienu jų prasideda, kitu - baigiasi plokštelė.

man žmonės tarsi upės
gilūs platūs
jų pradžios ten aukštai
kalnai kur statūs
visų jų vandenys
į jūras vandenynus teka
čiurlenimo pasiklausyk
lyg apie meilę šneka
jų krantuose
svajonių pilys proto bokštai
vandens murgėjime lyg
kito akyse matai save
kuris tekėt
į jūras vandenynus trokšti
pačiam dugne kaip manyje
ir akmenys ir dumbblas
bet prateka gaivia srove
vanduo nuplaunantis
ir pyktį ir pagundas
jų vagose kaip delno raukšlėse
gyvenimo svarbiausi ornamentai
tekėjimas pirmyn
tikėjimas aukštyn
ir dar keli lašai ant pirštų
pagarbint
Dvasiai Šventai

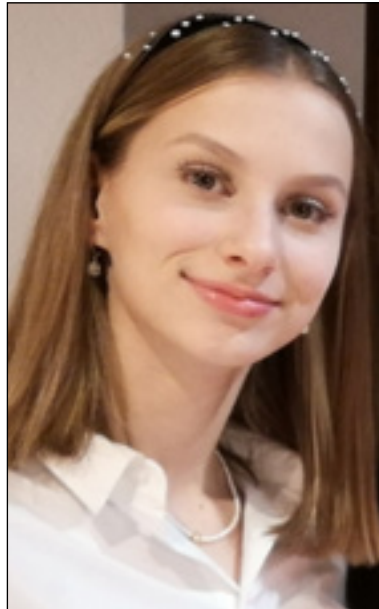

Arūnas Vismantas su Vikute

tirpo ledas -- ne pyktis
tekėjo upeliai -- ašaros
anapus slenkščio liko
sapnai-- svajonės-- vasaros
aptemo mintys -- vakaras
pro šalį -- žmonės -- laikas
pamok kurion pusėn pragaras
eik jeigu tau laikas
giedojo paukščiai -- moterys
plunksnos -- skaros juodos
lietus lyg lūpos poterius
švino lašais į stogą
vėjas su ilgesiu staugia
duetą publikos teismui
stoviu naktį su kauke
prašau mane pakeisti

Mokymasis Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje

Noja Šivickaitė

Vasario 16-osios gimnazija yra maža mokykla Vokietijoje, Hüttenfelde, netoli Frankfurto ir Mannheimo. Joje mokosi apie 200 mokinių, iš kurių nuo 30 iki 40% yra lietuviai. Kadangi gimnazija yra dvikalbė, ji puoselėja lietuviškas tradicijas: tautiniai šokiai, tradicinės šventės ir t.t. Aš pati lankau tautinių šokių būrelį. Mūsų kolektyvas dažnai dalyvauja įvairiuose renginiuose Vokietijoje ir Lietuvoje. Prie tautinių šokių yra dar kitų būrelių: krepšinis, orkestras, dailės būrelis ir daugiau.

Vasario 16-osios gimnazijoje yra mažos klasės. Dėl to man yra maloniau mokytis, nes mokytojai gali skirti mokiniams daugiau dėmesio nei didesnėse klasėse. Be to, čia nėra to didelio streso ir spaudimo kaip šveicariškose mokyklose. Tikrai galiu pasakyti, kad mokslas nėra sunkus. Pamokos vyksta vokiečių kalba ir ne visiems iš užsienio atvažiuojantiems yra lengva pramokti kalbą patiems. Dėl to mokykla skiria papildomus vokiečių kalbos kursus ir tikrai kiekvienas mokytojas stengiasi, kad visi viską suprastų. Man labai patinka, kad šioje mokykloje yra draugiška, šeimyniška atmosfera. Tai palengvina visą mano mokymosi procesą.

Dauguma užsienio lietuvių gyvena mokyklos bendrabutyje. Jame yra apie 30 mokinių nuo 5 iki 13 klasės. Viename kambaryje galima gyventi dviese arba vienam. Nors aš gyvenu viena, vistiek daugiau siai laiko praleidžiu su savo draugėmis. Mes galime išvykti į kitus šalia esančius miestus, arba kai yra šilčiau, mes važiuojame pasivažinėti dviračiais prie ežero. Laisvalaikiu yra daug veiklos, dažnai net ir bendrabutyje mes visi organizuojam smagius vakarus. Bendrabutis – kaip viena didelė šeima, kadangi mes vienas kitą palaikome ir vienas kitam padedame.

Kadangi dabar yra sunkus laikotarpis, mūsų mokykla mokosi nuotoliniu būdu. Mums yra sudarytas tvarkaraštis, pagal kurį mes turime konferencijas per „Google Meet“. Prie to mums užduoda per programėlę „Moodle“ namų darbus. Dar neaišku, kada man bus vėl galima eiti į mokyklą.

Vasario 16-osios gimnaziją rekomenduoju tiems, kas nori integruotis į užsienio visuomenę, bet nepamiršti lietuviškos tapatybės. Kurie yra smalsūs ir nebijo išbandyti kažko naujo. Šios gimnazijos baigimas yra pripažintas visame pasaulyje. Kol kas dar nežinau, kur aš noriu studijuoti, bet aš žinau, kai pabaigsiu mokytis šioje gimnazijoje, turėsiu daug atvirų durų.

Noja Šivickaitė Vasario 16-osios gimnazijoje

Vasario 16-osios gimnazija. Rasos Weiss nuotr.

Rennhof pils, nuotrauka Marijos Dambriūnaitės-Schmidt

Kuo ypatinga Vasario 16-osios gimnazija:

- Tai vienintelė lietuviška gimnazija Vakarų pasaulyje
- Mokymo įstaiga, turinti galias tradicijas, 2020-aisiais atšventusi savo įkūrimo 70-metį
- Gyvas tiltas tarp Lietuvos ir Vakarų Europos
- Sudaro sąlygas mokytis daugiakultūroje, tolerantiškoje bei demokratiškoje aplinkoje.
- Gimnazijai yra suteiktas talentingų vaikų udgymo sertifikatas
- Suteikia unikalią galimybę raštu arba žodžiu laikyti lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminą.
- Moko didžiuotis savo kilme ir kalba.
- Kasmet geriausia ir aktyviausia moksleiviui yra įteikiama Vasario 16-osios stipendija
- Kviečia gyventi jaukiame ir patogiam bendrabutyje.
- Plati kultūrinė ir kūrybinė užklasinė veikla
- Siūlo ilsėtis Rennhofo pilies parke ir gražioje Hüttenfeldo miestelio gamtoje ar rinktis aktyvų poilsį sporto aikštelėje.

Lituanistinis mokymasis nuotoliniu būdu Vilniaus Ozo gimnazijoje

Mūsų šeimos patirtis

Justina Sevostjanova

Dukra lankė ir baigė keturias klases Lietuvoje, o, persikėlus gyventi į Šveicariją, tęsė lietuvių kalbos mokymąsi Ozo gimnazijoje dar du metus. Ji baigė pilnas šešias lietuvių kalbos klases. Po to lietuvių pamokas nutraukė, nes didėjo mokymosi krūvis vietinėje mokykloje, reikėjo laiko popamokinei veiklai, draugams ir tiesiog nenorėjau per-temti vaiko. Atvykus vaikam teko įveikti visokio pobūdžio pasikeitimus ir iššūkius... Dabar gal kiek to sprendimo gailiuosi, nes matau kaip silpnėja jos net šnekamoji lietuvių kalba... Kasdienio šnekėjimo šeimoje su manimi neužtenka (mes esame dvikalbė šeima). Taip pat klydau manydama, kad užregistruosiu vaiką, pasižiūrėsiu, kad laiku darytų, atsiskaitytų namų darbus ir vaikas sau mokysis... Juk mano dukra labai pareiginga. Taip nebuvo. Vienam vaikui savarankiškai be tėvų pagalbos mokytis yra sunku, o kai sunku - neįdomu. Tai yra kasdien valanda-dvi papildomo mokslo, namų darbų, kurių vaikas nenori... Taip, Ozo gimnazija nemokamai suteikia visą paruoštą mokymosi medžiagą, mokytojo pagalbą tam tikru metu nuotoliniu būdu, patikrina, pakomentuoja atliktas užduotis, BET teisingai motyvuoti mokytis lietuvių kalbos, kiekvieną dieną aiškinti naują temą, pagelbėti su neaiškumais darant namų darbus būtina MUMS PATIEMS. Tam reikia mūsų pačių geranoriškumo, laiko, kantrybės, kūrybiškumo bei stiprybės neleidžiant vaikui visko mesti pusiaukelį... Kitaip ta lietuvių kalba pasidaro sprangi, neįdomi ir kankinanti...

Sako, kad klaidos tam, kad taptum protingesnis. Iš su dukra darytų klaidų pasimokiau ir aš. Sau pirmiausia tvirtai pasakiau, kad aš noriu, kad vaikai skaitytų bei rašytų lietuviškai ir pati nusiteikiau kasdieniniam darbui vardan to. Svarbus ne pažymys, o pati lavėjanti kalba.

Sūnus mokosi lietuvių kalbos Ozo gimnazijoje jau ketvirtus metus. Kasdien atspausdinu, kartu aiškinamės naują gramatikos medžiagą, perskaitom pamokos medžiagą, tekstus, kartais rašom diktantus, įrašinėjam video su skaitymo, deklamavimo, teksto analizės užduotimis, prižiūriu, kad kasdien atliktų, įkeltų į sistemą namų darbus, o jei nespėja, kad smarkiai neatsiliktų, atsiskaitytų už pavėluotus dalykus, kada reikia, organizuoju susitikimus su mokytoja ir SVARBIAUSIA, kiek įmanoma stengiuosi, kad mokymasis būtų kuo smagesnis, įdomesnis ir paprastesnis. Būna, kad Lietuvos ir Šveicarijos mokyklų atostogos nesutampa. Tenka tuomet paplanuoti, padirbėti intensyviau iš anksto arba po atostogų besivejant. Bet man , kad vaikas susipažįsta su lietuvių ir gera pasauline literatūra, kad mokosi eilėraščių, raiškiai skaityti, ko labai pasigendu šveicariškoj mokykloj. Tai puikus laikas kartu padiskutuoti tam tikrais klausimais, aptariant kūrinius. Matau, kad gramatikos supratimas, skaitymo, rašinių rašymo įgūdžiai padeda sūnui mokantis vokiečių ir kitų kalbų. O labiausiai džiaugiuosi, kad per šias lietuvių pamokas vaikas sužino daugiau apie Lietuvos istoriją, tradicijas, mūsų kultūros dalykus.

Visa informacija:

<http://ozogimnazija.lt/nuotolinis-mokymas-vilniaus-ozo-gimnazijoje/lituanistinis-mokymas/>

Vilniaus Ozo gimnazija kviečia

NEMOKAMAI NUOTOLINIU BŪDU MOKYTIS:

- Vaikus ir suaugusius visų 1-8 ir I-IV gimnazijos klasių mokomųjų dalykų pagal Lietuvos Respublikos ŠMSM patvirtintas Bendrąsias ugdymo programas.
- Visose bendrojo ugdymo klasėse, norinčius mokytis tik LITUANISTINIO MOKYMOSI dalykų (privalomai – lietuvių kalbos, pasirinktinai – Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos, etnokultūros, pasaulio pažinimo) pagal Lietuvos Respublikos ŠMSM patvirtintas Bendrąsias ugdymo programas.
- Mokytis gali visi Lietuvos Respublikos piliečiai (vaikai ir suaugusieji) bei lietuvių kilmės asmenys.
- Sėkmingai baigę kursą mokiniai gauna valstybės pripažintus išsilavinimą patvirtinančius dokumentus.
- Mokykla - vienintelė Lietuvoje, kuri siūlo tiesioginį (sinchroninį) nuotolinį mokymą.
- Lankstų pamokų, konsultacijų ir darbų atlikimo tvarkaraštį.
- Mokytojų konsultacijas Skype programa kiekvienos pamokos metu.
- Kiekvienam mokomajam dalykui yra profesionaliai parengtos e.pamokos, elektroninės (EMA) pratybos ir elektroniniai vadovėliai.

Lituanistinis mokymasis nuotoliniu būdu, J. Sevostjanovos nuotrauka

2020-ieji iki šiol buvo geriausi

Pokalbis su Saule Damčikaitė

Saulė su ištikimiausiais sirgaliais - mama, tėčiu ir broliuku Luku

Ar pameni kada pirmą kartą pradėjai čiuožti ant pačiūžų?

Kada pradėjau čiuožti nepamenu, bet pasak tėvų, pradėjau būdama 5 metų, kai persikėlėm gyventi į Šveicariją. Čiuožia tik vieną kartą per savaitę ir tik 5 mėnesius nuo spalio iki kovo (žiemos sezono metu). O vasarą per mokyklos atostogas treniruo-davausi Lietuvoje. Tada dar taip pat lankiau baletą ir pianino pamokas iki pat 11 metų.

O kada pradėjai treniruotis intensyviau?

Kai man buvo 11 metų, mano sportinis lygis buvo jau toks kaip mergaičių, kurioms buvo po 15-16 metų. O ir jų buvo vos keletas visame klube. Nebuvo galimybės treniruotis grupėje, todėl tėvai nusprendė pakeisti čiuožimo klubą į vieną geriausių Ciuricho regione. Pradėjau sportuoti 3-4 kartus per savaitę po vieną - dvi valandas.

Treniruočių atmosfera bei pobūdis labai pasikeitė, nes Ciuricho klube buvo labai gerų čiuožėjų ir daug mano amžiaus vaikų. Naujam klube atsirado daug draugų, su kuriais buvo dar maloniau sportuoti.

O kaip sekasi suderinti mokslą ir sportą?

Dabar jau esu pripratusi prie esamo ritmo, bet, kai buvau 11 metų, buvo gan didelis pasikeitimas - neliko laisvo laiko susitikimams su draugais ir pabuvimo kieme. Turėjau išmokti planuoti laiką ir laiką pasiruošti mokyklos atsiskaitymams. Kai buvau 13 metų, treniruočių prisidėjo dar daugiau, jau tada treniruo-davausi mažiausiai 10 valandų per savaitę, neskaitant baletų ir šokio pamokų, kurios yra būtinos treniruojantis dailųjį čiuožimą. Bet mokslai sekėsi gerai, todėl niekad neprireikė mažinti treniruočių krūvio, nors su pianino pamokomis teko atsisveikinti.

Praeitais metais įstojau į gimnaziją Badene. Sportuoju 5-6 kartus per savaitę kasdien po 2-3 valandas. Dažniausiai išvažiuoju iš namų anksti ryte į pamokas, kurios prasideda 7.30 val., ir po visų treniruočių dažnai grįžtu tik apie 20.30 val. į namus.

Papasakok apie čiuožimo varžybas, kaip jos vyksta? Ar buvo kokių staigmenų?

Varžybos visą laiką trunka dvi dienas. Pirmą dieną yra trumpoji ir antrą dieną ilgoji programa. Varžybom turiu dvi skirtingas muzikines melodijas ir jas keičiu kas du metus. Ypač man sunku yra išsirinkti naujas melodijas ir tinkančias joms sukneles. Suknelės reikia gerai apgalvoti ir jau prieš metus jas užsisakyti. Pas geras siūvėjas jų gamyba užtrunka ilgai. Tačiau suknelės būna labai gražios, ypatingos, kurios dažniausiai puošiamos blizgiomis akutėmis.

Varžybose labai dažnai mano vardą ištaria neteisingai. Seniau tai mane nervindavo, bet dabar man tik juokinga.

Noriu visiems padėkoti, kas ateina manęs palaikyti varžybose. Labai labai ačiū.

Koks didžiausias tavo pasiekimas šioje sporto srityje?

Didžiausias pasiekimas įvyko kaip tik šiais, 2020-aisiais, metais. Tapau Šveicarijos čempione U15 metų kategorijoje ir buvau priimta į Šveicarijos Nacionalinę komandą.

2018m. Lietuvoje dalyvavau Winter Cup tarptautinėse varžybose ir užėmiau III vietą. Taip pat yra tekę laimėti ne vienas Šveicarijos Taurės (Swiss Cup) varžybas.

Ar dalyvauji tik varžybose, ar čiuoži ir pramogi-niuose pasirodymuose?

Kiekvienais metais, sezono pabaigoje, klubas organizuoja show pasirodymus visiems norintiems pasidžiaugti ir pažiūrėti dailiojo čiuožimo. Tuomet nėra jokių balų ir jokių vietų. Dažnai būna ir tematiniai rūbai, ir muzika.

Labai smagu su visu klubu paruošti parodomąją programą ir čiuožti ne rezultatui, o žiūrovams ir savo malonumui. Kartais čiuožiam su labai gražiom, kartais pustom suknelėm, su kokiom būtų neįmanoma čiuožti varžybose. Po programos su mergaitėm aptariame kaip buvo, kas juokingo atsitiko ir kas pavyko, o kas ne.

O kaip vyko treniruotės karantino metu?

Karantinas buvo labai netikėtas. Klubai ir čiuožyklos buvo uždaryti. Tada klubas pradėjo

vesti treniruotes nuotoliniu būdu ir tik fizinį pasirėngimą, ir taip daugiau nei 3 mėnesius. Buvo labai sunku save motyvuoti ir neleisti sau atsi-palaiduoti.

COVID-19 virusas sužlugdė visą sezoną. Buvo atšauktos visos varžybos.

Ar lieka nors kiek laiko kitiems užsiėmimams, pomėgiams?

Labai mėgstu piešti, tai, kai tik turiu laisvo laiko, piešiu pieštukais arba ant Ipad'o. Ir dar labai mėgstu gaminti, nors ir retai tenka tai daryti.

Taip pat nuo praeitų metų aš pati pradėjau treniruoti mažus vaikus čiuožti ant ledo ir tai man labai patinka.

Kokie tolimesni tikslai?

Konkrečių tikslų dabar nėra, bet sportuoti toliau motyvuoja noras viską padaryti geriau ir grakščiau nei iki šiol.

Sėkmės, Saule! Visad džiugu tave matyti ant ledo.

Saulė Damčikaitė

Saulė Damčikaitė ant podesto

“Sportas yra mano gyvenimo aistra”

Benas Beniulis, 13 metų

Iš kur tavo gyvenime atsirado meilė sportui?

Nuo pat mažens buvau ypač judrus vaikas. Nenusėdėdavau vienoje vietoje.

Nuo šešių mėnesių mama mane pradėjo vesti į baseiną. Tai tęsėsi iki man suėjo 10 metų. Plaukti sekėsi puikiai. Pabaigus visus organizuojamus plaukimo lygius, teko rinktis: ar pradėti profesionalo karjerą, ar jėgas dalintis su kitomis mėgstamomis sporto šakomis, kurias lankiau lygiagrečiai, nes norėjosi jų išbandyti kuo įvairesnių. Nesinorėjo mesti teniso, kurį taip pat lankiau beveik 10 metų, o ir vėliau atsiradę karate kovos menai įtraukė ir nebepaleido šešerius metus.

Tad kaip tavo gyvenime atsirado dabartinė sporto šaka - irklavimas?

Prieš metus, tada man buvo 12 metų, visai netikėtai Lozanoje vykstančiame kasmetiniame sporto šakų pristatyme pabandžiau “praplaukti” su specialiomis irklavimo staklėmis. Reikėjo irkluoti tolygiu greičiu vieną minutę. Aš per ją “atplaukiau” greičiausiai ne tik savo amžiaus grupėje, bet ir aplenkiau penkiolikmečius, šešiolikmečius. Tada supratau, kad man būtų labai įdomu išsibandyti

savo jėgas šiame sporte ir ant vandens. Pradžioje gavau dešimt pamokų pabandymui. Tiesa, po pirmos dienos pabandymo treneriai manęs jau nebepaleido.

Pasiūlyta buvo pradėti rimtai treniruotis penkias dienas per savaitę. Laimei, gyvename netoli ežero. Vistik laiko kitoms taip mėgstamoms sporto šakoms nebelikdavo. Teko atsisakyti ir teniso, ir karate. Jau antri metai kaip esu *Lausanne Aviron* klubo narys ir kiekvieną dieną po pamokų ten treniruojusi.

Papasakok, kaip vyksta tavo treniruotės? Jau minėjai, kad treniruojiesi kasdien. Juk oras ne visada palankus irklavimui?

Taip, treniruojusi penkis kartus per savaitę po 2-2,5 val. Kai yra blogas oras, irkluojame salėje su specialiomis staklėmis, bet jei nėra vėjo ir bangų, irkluojame Léman ežere.

Ar teko jau dalyvauti rimtose varžybose?

Teko. Pirmosios varžybos, tik man pradėjus lankyti treniruotes, buvo po pusmečio salėje ant staklių. Swiss Romand turnyre vienvietėje valtyje atplaukiau pirmas. Keturvietėje valtyje užėmėme

antrą vietą. Beje, visiškai netikėtai, per varžybas sutikome lietuvi trenerį, kuris, pasirodo, treniruoja Yverdon irklavimo klubą. Tai buvo taip netikėta.

Per Velykų atostogas turėjome vykti į irklavimo stovyklą Prahoje. Bet dėl pandemijos teko atšaukti kelionę ir sportuoti namuose. Treneris atvežė irklavimo stakles, kad nenustotume dirbti ir per karantiną.

Praėjusį rudenį, rugsėjo mėnesį, mane pakvietė į nacionalines Šveicarijos varžybas Lucernoje. Tai buvo man pirmosios tokio dydžio ir lygio varžybos. Jose užėmiau septintą vietą vienvietėje valtyje. Dėl sutrikusių per pandemiją treniruočių ir dėl per trumpos “karjeros” klube išbandyti jėgas komandiniame plaukime nebuvo galimybės. Į tokio lygio varžybas vėl patekti prireiks trijų keturių metų.

Lozanos irklavimo klubas yra vienas stipriausių Šveicarijoje. Ar daug čempionų yra jūsų klube?

Taip, mūsų klube yra Šveicarijos čempionų, keli Olimpiniai ir net pasaulio čempionas.

Ką šiaip mėgsti daryti laisvalaikiu, jeigu tau jo dar lieka?

Laisvalaikio lieka mažai. Bet, kai jo turiu, mėgstu žaisti futbolą, krepšinį, žiemą slidinėju. Domina menai, pats mėgstu kurti, tapyti. Taip pat skambinu pianinu bei klausausi muzikos, ji mane atpalaiduoja.

Kokie artimiausi sporto planai?

Paprastai plaukimo ežere sezonas prasideda kovo mėnesį, bet dėl pandemijos viskas gali pasikeisti, todėl konkretūs planai dar iki galo nėra aiškūs. Aiškus tik tikslas: anksčiau ar vėliau tapti Šveicarijos čempionu!

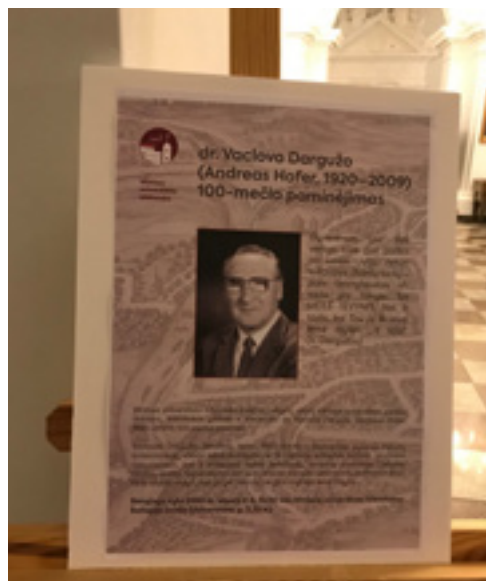
Didžiausios sėkmės ir lauksime medalių!

Benas Beniulis (centre) po sėkmingų varžybų

Dr. Vaclovo Dargužo 100-ųjų gimimo metinių minėjimai Lietuvoje

Jūratė Caspersen, ŠLB pirmininkė

Minėjimo vinjetė (VU bibliotekos nuotrauka)

Žmona Ruth Hofer Dargužienė dėkoja VU bibliotekos bendruomenei už parodytą pagarbą jos vyro atminimui (nuotr. VU bibliotekos, 2020)

2

ozo m. sausio 6 d. Vilniaus universiteto biblioteka kvietė į renginį, skirtą VU Garbės daktaro, bibliotekos globėjo ir mecenato dr. Vaclovo Dargužo (Andreas Hofer 1920–2009) 100-osioms gimimo metinėms paminėti, o sekančią dieną – sausio 7-ąją – buvo Voveriškiuose pagerbtas įžymaus kraštiečio, mokyklos globėjo dr. V. Dargužo atminimas.

Dr. Vaclovas Dargužas buvo vienas iš tų karo pabėgėlių, kuris didelę savo gyvenimo dalį paskyrė Lietuvos laisvės bylos gynimui išeivijoje. 25-ių metų jaunuolis su Antrojo pasaulinio karo pabėgėlių banga buvo nublokštas į Šveicariją. Čia su Amerikos lietuvių stipendija baigė veterinarijos mokslus Berno universitete, vėliau dirbo savo veterinarijos klinikoje. Vedė šveicarę Ruth Romang ir drauge užaugino tris sūnus. Nuo pat pirmų dienų Šveicarijoje V. Dargužas įsijungė į lietuvišką veiklą, buvo Šveicarijos lietuvių bendruomenės kūrėjų gretose, du dešimtmečius buvo renkamas ŠLB vicepirmininku, o 1992–1999 m. ėjo ŠLB pirmininko pareigas. Vėliau jam buvo suteiktas ŠLB Garbės pirmininko vardas.

Dr. V. Dargužas savo gyvenimą, profesinę ir visuomeninę veiklą Šveicarijoje aprašė atsiminimų knygoje „Mylėsi Lietuvą iš tolo“ (2004). Jis nenuilstamai rūpinosi lietuvių palaikymu Alpių šalyje, gynė Lietuvos Nepriklausomybę, padėjo tautiečiams išsilaisvinusioje tėvynėje, siūsdamas įvairiausią paramą ir labdarą.

Po 1918 m. Nepriklausomybės akto signarato dr. Jurgio Šaulio mirties išgelbėjęs jo senų žemėlapių kolekciją, ją per dešimtmečius didino ir kaupė ir 1983 m. padovanojo Vilniaus universiteto bibliotekai. Tai labai vertingas XVI–XIX a. žemėlapių rinkinys, už kurį V. Dargužui 1991 m. buvo suteiktas Vilniaus universiteto Garbės daktaro vardas. Tai buvo pirmosios atkurtos Nepriklausomos Lietuvos Vilniaus universiteto Garbės daktaro vardo suteikimo iškilmės, ir taip mecenato pavardė buvo įrašyta į bibliotekos istoriją.

Jau keletą kartų buvo minimos dr. Vaclovo Dargužo metinės sausio 6d. (tikroji gimimo diena), o artėjant 100-osioms gimimo metinėms, pradėta ruošti iš anksto. VU bibliotekos Baltojoje salėje parengta dovanotų žemėlapių paroda, surengtas minėjimas su koncertu, pakviečiant iškilius Lietuvos visuomenės ir akademinės bendruomenės narius. Iš Šveicarijos atvyko trys V. Dargužo šeimos nariai – žmona Ruth, sūnus Lukas Aras ir anūkė Alina. Šveicarijos lietuvių bendruomenei atstovavo ŠLB pirmininkė J. Caspersen.

Dr. Vaclovo Dargužo atsiminimų knygoje pasakojimas prasideda skyriumi „Mano Voveriškiai“. Tai jo gimtasis kaimas netoli Šiaulių. Ten jis gimė 1920 m. sausio 6-ąją, Trijų Karalių dieną – penktasis iš šešių vaikų ukėtininko šeimoje. Ten prabėgo graži Vaclovo vaikystė, ten pradėjo lankyti pradinę mokyklą. Vėliau įstojo į Šiaulių berniukų gimnaziją, o po jos 1940-ųjų rudenį įstojo į Kauno veterinarijos akademiją. 1943-aisiais akademija buvo uždaryta. Artėjanti antroji sovietinė okupacija išblaškė Lietuvos gyventojus – reikėjo slėptis arba bėgti į Vakarus. Vaclovas ir jo vyriausiasis brolis pasirinko Vakarus, o likusi šeima buvo ištremta į Sibirą. Teliko gyva tik jauniausioji sesuo Danutė.

Dar prieš Lietuvai atkūriant Nepriklausomybę, Vaclovas Dargužas sugrįžo į tėvynę, susirado seserį Danutę ir jos šeimą, pradėjo vėžti į Lietuvą paramą, pagalbą, išsaugotus Lietuvos atstovybės baldus, surankiotus žemėlapius ir dokumentų rinkinius, archyvus, išeivijos menininkų tapybos darbus, tautiečių palaikus...

Aplankęs savo kaimo mokyklą, V. Dargužas susidraugavo su vadovybe ir mokytojais, rėmė ją finansiškai, padovanojo didelę savo bibliotekos dalį, įsteigė kasmetinę premiją pažangiausia ir aktyviausia mokyklos moksleiviui. Taip Voveriškių mokykloje atsirado Vaclovo Dargužo vardu pavadinta klasė. Jo draugystė su mokyklos bendruomene tęsėsi iki gyvenimo pabaigos.

V. Dargužas norėjo būti palaidotas šeimos kape prie mamos Šiaulių miesto Donelaičio kapinėse. Ten ir prasidėjo V. Dargužo 100-ųjų metinių minėjimas, padedant gėles ir uždegant žvakutes, o Voveriškių mokykloje buvo surengtas gražus atminimo renginys „Dr. V. Dargužas Lietuvos ir Pasaulio pilietis“.

Minėjimui buvo parengta V. Dargužo dovanotų knygų paroda, moksleiviai deklamavo eiles, skambėjo krašto dainos, kalbėjo gerus jubiliečio darbus prisimenantys kraštiečiai, V. Dargužo sesuo Danutė Mockienė, sūnus Lukas Aras.

Renginyje dalyvavo Šiaulių krašto LRS narys dr. Stasys Tumėnas, buvo perduoti Šiaulių rajono savivaldybės mero sveikinimai.

ŠLB prisidėdama prie jubiliejinės šventės nuvežė mokyklai mūsų po Lietuvą keliavusią fotografijų parodą „Lietuvių Šveicarija“, kuri buvo per minėjimą atidaryta ir svečiavosi Voveriškėse ilgiau nei mėnesį.

„Gyvenimas yra tiek vertas, kiek gali palikti po savęs. Jeigu neturi sukaupęs didelių turtų – pats brangiausias visad yra Tavyje. Tai MEILĖ TĖVYNEI. Net ir tada, kai Tau ją likimas lėmė mylėti „iš tolo“ (dr. Vaclovas Dargužas).

Prie Dargužų giminės kapo Šiaulių miesto Donelaičio kapinėse

Voveriškių mokyklos direktorė Aldona Gudaitienė dėkoja ŠLB už parodą

Dr. Vaclovo Dargužo dovanotos mokyklai knygos

Atkurtas Baltistikos ir lituanistikos centras Berno universitete

Pokalbis su dr. Diego Ardoino

Praeitų metų metraštyje „Šveicarijos lietuvių žinios“ buvo publikuotas straipsnis „Pagaliau žalia šviesa lietuvių kalbos dėstymui Berno universitete“, kuriame džiugavome Berno universiteto internetinėje svetainėje paskelbtu konkursu 75% etato dėstyti lietuvių kalbos, literatūros ir kultūros kursą nuo 2019 m. rugsėjo 1d. Šveicarijos lietuviai seniai laukė tos dienos.

Kas, Jūsų nuomone, įtakojo baltistikos ir lituanistikos sugrįžimą į Berno universitetą?

Kaip ir minėjote, buvo paskelbtas konkursas lietuvių kalbos lektoriaus vietai, bet pagal reikavimus kandidatų lietuvių kalba turėjo būti gimtoji. Man siūloma pozicija aktuali nebuvo ir į šią galimybę aš neįsigilinau. Po kiek laiko sužinojau, kad nebuvo išrinktas nei vienas kandidatas ir kad Berno universiteto Slavų kalbų ir literatūrų institutas (Institut für Slavische Sprachen und Literaturen) kartu su Sociolingvistikos centru (Center for the Study of Language and Society (CSLS)) paskelbė naują konkursą podoktorantūros stažuotei (advanced postdoc position). Paruošiau istorinės

sociolingvistikos tyrimo projektą prūsų kalbos tematika, dalyvavau konkurse ir galiausiai mane priėmė. Kas nulėmė baltistikos sugrįžimą į Berno universitetą ir kokia buvo to priežastis – tiksliai nežinau, reikėtų paklausti Slavų kalbų ir literatūrų instituto direktoriaus, profesorius Yannis Kakridis, kuris ir nusprendė paskelbti konkursą lietuvių kalbos lektoriui, o vėliau, bendradarbiaujant su Sociolingvistikos centru, pasiūlyti podoktorantūros stažuotę, kuriai dokumentus ir parengiau. Užtikrintai galiu paliudyti, kad tik įžengus į Slavų kalbų ir literatūrų institutą, prof. Kakridis paprašė manęs šalia tiesioginės mokslinės veiklos skirti dėmesio Berno universitete baltistikos atkūrimui ir lietuvių kalbos dėstymui (Lietuvių kalbos kursas, kurį išklause šeši studentai, prasidėjo 2020 m. vasario 17 d.). Iš esmės baltistikos atkūrimas Berno universitete yra prof. Yannis Kakridis sprendimas ir nuopelnas.

Jūs kurį laiką jau gyvenote Lietuvoje. Koks Jūsų, italo, kelias į lietuvių kalbą, į Lietuvą?

Pizos universitete studijuodamas klasikinę filologiją susipažinau su lyginamąja kalbotyra ir, kaip dažnai nutinka jauniems studentams, likau ja tiesiog sužavėtas. Taigi pradėjau domėtis ne tik pavienėmis indoeuropiečių kalbomis, bet ir problemomis, susijusiomis su indoeuropiečių prokalbės sąvoka, jos samprata disciplinos istorijoje ir skirtingose šiuolaikinėse indoeuropeistų „stovyklose“. Tai labai patraukli, intriguojanti, bet tuo pačiu ir kebli sritis, kuri kviečia diskutuoti ne tik lingvistikos, bet ir istorijos, archeologijos, taip pat epistemologijos bei euristikos klausimais. Būtent pastarieji mane itin domino, tebedomina ir, mano manymu, turi labai didelę svarbą. Beje, ši tema yra labai aktuali baltų kalboms, nes iš esmės yra susijusi su dviem opiais baltistikos klausimais: hipotetine baltų-slavų prokalbės sąvoka ir vadinosiomis mažesniosiomis baltų kalbomis, kurių kalbos paminklų neišliko nei vieno.

Susitelkdamas į indoeuropeistiką, bet vis dar gilindamasis į klasikinę filologiją, kurios mokymas man iki šiol yra visa ko pagrindas, sužinojau, kad į Pizos universitetą dėstyti atvyko prof. Pietro Umberto Dini, todėl, smalsumo vedamas, nusprendžiau lankyti jo dėstomą Baltų filologijos kursą. Man iš

karto labai patiko ir pačios paskaitos ir prof. Dinio dėstymo būdas bei požiūris, kuriam aš visiškai pritariu. Jis mėgsta dirbti su tekstų originalais, pirminiais šaltiniais ir savo veiklos neapriboja „paprasčia“ lingvistikos analize. Būtent prof. Dini man pasiūlė nuvažiuoti į Lietuvą. Pripažįstu, kad šis derinys (prof. Dini, lietuvių kalba, lietuviai ir Vilnius) man buvo lemtingas: praleidęs kelis mėnesius Vilniuje, sugrįžau į Pizą pasiryžęs savo magistrinį darbą rašyti iš baltistikos su prof. Diniu ir kuo greičiau sugrįžti prie Baltijos jūros. Štai kaip, glaustai kalbant, prasidėjo mano besitęsianti meilės istorija su Lietuva.

Lietuvoje esate žinomas mokslininkas ne tik tyrinėjantis lietuvių kalbą, bet įdiegęs Vilniaus universitete Italistikos magistro ir doktorantūros programas. Kaip vertinama tokia reikšminga programų plėtra Vilniaus universitete? Ar daug lietuvių studentų renka šias programas?

Tiksliau tariant, italistikos magistrantūros programa yra viena iš trijų galimų Kalbotyros programos šakų ir vadinasi Gretinamoji (italų) kalbotyra. Ši idėja gimė tam, kad būtų galima atliepti Italų filologijos bakalauro studijas baigusių absolventų poreikius, kad, norintys savo mokslinį kelią siesti su italų kalba, galėtų nebūtinai išvykti į užsienį, o likti studijuoti Lietuvoje. Kalbame apie įvykį, kuriuo labai didžiuojuosi, nes idėja gimė ir buvo išstobulinta mažiau nei per metus, gana spontaniškai ir natūraliai, sklandaus bendradar-

biavimo tarp naujai įsikūrusios Italų kalbotyros ir literatūros katedros ir Lietuvių kalbos bei Lituanistinių studijų katedrų dėka. Tai tik įrodo, kad, kai kolegos yra patikimi ir nuoširdūs, puikių rezultatų galima pasiekti per gana trumpą laiką.

Kalbant apie doktorantūrą, glaustai būtų galima pasakyti tiek: mūsų gabi studentė Julija Šabasevičiūtė, pabaigusi studijas Vilniaus universitete, toliau gilinti lyginamosios lietuvių-italų kalbotyros žinias ketino doktorantūros studijų pakopoje. Jai laimėjus konkursą Pizos universitete, ten, kur veikia vienintelis Italijoje esantis Baltistikos centras, pagalvojome apie galimybę pasirašyti jungtinio vadovavimo (cotutela) sutartį su Vilniaus universitetu, kad mokslinę veiklą būtų galima vykdyti ir Italijoje, ir Lietuvoje. Šiai idėjai iš karto pritarė doktorantės vadovas Pizos universitete prof. Pietro U. Dini, visada atviras pasiūlymams ir bendradarbiavimui. Tačiau viskas nebuvo taip paprasta. Kaip paaiškėjo ilgų, sutarties pasirašymo deryboms skirtų diskusijų metu, iki tol buvo buvęs ne vienas atvejis, kai Vilniaus universiteto doktorantai prašė pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su užsienio universitetais (kuriuose vėliau dažnai ir pasilikdavo), bet ne tik Filologijos fakulteto, bet ir viso Vilniaus universiteto istorijoje nebuvo pasitaikę tokio atvejo, kai norą pasirašyti cotutela sutartį su Vilniaus universitetu būtų išreiškęs užsienio universiteto doktorantas. Kadangi tai buvo pirmasis kartas, visą nelengvą biurokratinį kelią teko praminti patiems,

Naujas užvardijimas: Bernas vėl prisijungė prie Baltistikos centrų pasaulyje. D. Ardoino koliažas

bet įveikus visas kliūtis, 2019 m. pabaigoje sutartį pagaliau pasirašė Vilniaus universiteto, o 2020 m. pradžioje – Pizos universiteto rektoriai. Taigi Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Anglistikos, romanistikos ir klasikinių studijų instituto Italų kalbotyros ir literatūros katedra tapo pirmuoju padaliniu Vilniaus universiteto istorijoje oficialiai pritraukusiu doktorantą iš užsienio į Lietuvą, taip pagaliau apvertusiu nusistovėjusią „protų nutekėjimo“, kai iš Lietuvos emigruoja talentingi jaunuoliai, tendenciją.

Apibendrinus: iki 2015 m. rudens Vilniaus universiteto Filologijos fakultete dar neegzistavo tik į italistiką orientuota bakalauro studijų programa, o jau 2019 m. pabaigoje, neprabėgus nei penkeriems metams, tame pačiame fakultete jau veikia Italų kalbotyros ir literatūros katedra, kurioje dirba per dešimtį dėstytojų ir mokslininkų, jau sklandžiai vykdoma Italų filologijos bakalauro studijų programa, kiekvienais metais vidutiniškai sulaukianti 20–25 pirmakursių, jau startavusi gretinamosios italų kalbotyros magistro programa ir savo mokslinę veiklą cotutela sutarties pagrindu vykdo Pizos universiteto doktorantė. Manau, tikrai yra kuo pasidžiaugti.

Taigi, Jūs laimėjote konkursą 3 metams Berno universitete dėstyti lietuvių kalbą. Pirmi metai jau prabėgo. Kaip vertinate šį projektą? Ar yra susidomėjimas lietuvių kalba Šveicarijoje?

Iš tikrųjų podoktorantūros tikslas – vykdyti tyrimo projektą ir būtent tam turėčiau skirti didžiąją savo laiko dalį. Šalia projekto įgyvendinimo, kitas mano tikslas buvo ir tebėra ne tik sudominti studentus, kolegas bei užsiimti lituanistikos ir baltistikos sklaida, bet ir užtikrinti baltistikos ir lietuvių kalbos egzistavimą Berno universitete ir ateityje, t. y. kai mano sutartis pasibaigs. Dėl to, mano nuomone, reikia būtinai užmegzti tvirtus ryšius su Lietuvos institucijomis ir su kitais Europos bei pasaulio baltistikos centrais. Pirmieji ir, mano supratimu, patys svarbiausi pašnekovai yra Lietuvių kalbos institutas Vilniuje ir Vilniaus Universitetas, kuris taip pat yra projekto „Užsienio baltistikos centrų ir Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo skatinimas“ vykdytojas, bendradarbiaujantis su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu ir su Vytauto Didžiojo universitetu.

Tarptautinių sutarčių sudarymo procesas, kaip neretai pasitaiko mėginant atitikti skirtingų šalių universitetų ir/ar tyrimo centrų tikslus ir interesus, nebuvo visada sklandus ir derybos šiek tiek užsitęsė, tačiau gavus Lietuvos Respublikos

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pritarimą Berno universiteto dalyvavimui projekte, procesą pavyko kiek paspartinti ir 2020 m. gruodį Vilniaus Universiteto rektorius prof. Rimvydas Petrauskas pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Berno universitete atgimusiu Baltistikos ir lituanistikos centru, kuris, išitraukęs į minėtąjį projektą, tapo vieninteliu oficialiu baltistikos ir lituanistikos centru Šveicarijos Konfederacijoje.

Sutartis tarp Berno Baltistikos ir lituanistikos centro ir Lietuvių kalbos instituto buvo pasirašyta kiek anksčiau, 2020 m. spalį, Instituto direktorės dr. Albinos Aukšoriūtės ir Instituto tarybos pirmininkės akad. prof. dr. Grasildos Blažienės pastangų dėka.

Padėti pirmieji pamatai būsimam baltistikos centro gyvavimui, bet tam, kad baltistika galutinai įsitvirtintų Berno universitete, reikia nueiti dar ilgą ir vingiuotą kelią – dabar turime dirbti toliau, visų pirma, įtraukiant naują centrą į mano minėto projekto veiklą. Su projekto vadove dr. Gina Kavaliūnaite, taip pat daug prisidėjusia prie šios idėjos įgyvendinimo, šiuo metu deriname trijų Berno universiteto lietuvių kalbos studentų dalyvavimą intensyviuose lietuvių kalbos vasaros kursuose, kurie turėtų įvykti Vilniuje liepos mėnesį. Tai svarbu, nes studentai turės galimybę patobulinti savo žinias, aplankyti Vilnių, pakeliauti po Lietuvą, pamilti lietuvius ir, sugrįžę į Berną, galės apie visa tai papasakoti kitiems studentams, nes, kaip visi žinome, konkrečios studentų patirtys yra geriausia priemonė naujiems studentams pritraukti.

Susidomėjimas lietuvių kalba Šveicarijoje yra, ir neabejoju, kad gana greitai gali dar išaugti, bet, kaip visiems suprantama, tai priklauso nuo skirtingų veiksnių ir tik iš dalies nuo lietuvių kalbos dėstytojo ar nuo baltistikos centro kontaktinio asmens.

Prie ko Berno universitete šliesis šis Baltistikos ir lituanistikos centras?

Kalbant tiesiai šviesiai, akivaizdu, kad naujai atgimusio baltistikos centro Berno universitete dabartis ir ateitis labiausiai priklauso nuo žmogaus, kuris turėjo noro ir drąsos jį atkurti – prof. Yannis Kakridis, ir kiek mažiau – nuo mano, podoktorantūros stažuotojo, pozicijos. Centras yra tarp Slavų kalbų ir literatūrų instituto (Institut für Slavische Sprachen und Literaturen) ir Sociolingvistikos centro (Center for the Study of Language and Society). Leidžiu sau pabrėžti prof. Kakridis drąsą, nes tokiu kaip šiandieninis

Dr. Diego Ardoino Pizos universitete

istoriniu momentu, kai ir akademiniame pasaulyje privilegijuojamos tos disciplinos, kurios pritraukia didelį srautą studentų, kurios naudingos ir finansiškai, kai vertinami disciplinų jungimai ir nepalankiai žiūrima į istorines-filologines disciplinas, skirti istorinės sociolingvistikos projekto finansavimą senovės prūsų tematikai ir skatinti lietuvių kalbos ir apskritai baltistikos studijas yra be galo gražus gestas, reikalaujantis nemažai drąsos, ypač kai tai daro ne baltistas, bet slavistas. Tai faktas, kuris daug pasako apie mokslinę ir žmogiškąją šią idėją pasiūliusios asmenybės vertę.

Galiu pasidžiaugti, kad Sociolingvistikos centro vadovas prof. Erez Levon ir Sociolingvistikos centro tarybos narys bei Anglų kalbotyros katedros vedėjas prof. David Britain jau susidomėjo naujuoju baltistikos centru ir išreiškė norą bendradarbiauti, tai parodo ir konkretus pavyzdys: 2021 m. vasario 17 d. nuotoliniu būdu vyks konferencija „BeLing Research Colloquium“, kur aš kaip kvietinys pranešėjas skaitysiu pranešimą lietuvių ir prūsų kalbų tematika.

Taip pat norėčiau paminėti ir baltistikos sklaidai svarbią Berno universiteto kolegės Christos Schneider, šiuo metu dirbančios Skaitmeninės filologijos centre (Digital humanities), veiklą: ji jau seniai domisi lietuvių dialektologija, o 2017 m. gegužę Berne sėkmingai suorganizavo tarptautinę mokslinę konferenciją „Revitalizing Baltic Linguistic in Bern“.

Centras įkurtas. Kas toliau? Ar galima tikėtis, kad vieną dieną Berno universitete bus dėstoma ne tik lietuvių kalba, bet ir lietuvių literatūra, Lietuvos istorija, kultūra? Kaip manote, ar būtų tam poreikis?

„Kas toliau?“ Jei būčiau tas, kuris sprendžia, jau dabar su mielu noru pasidalinčiau Baltistikos bakalauro ir magistro studijų programų juodraščiu. Lemiantis veiksnys – Slavų kalbų ir literatūrų insti-

tuto, Sociolingvistikos centro ir, bendriau kalbant, Berno universiteto Filologijos fakulteto (Philosophisch-historische Fakultät) vadovybė. Reikia ją įtikinti, konkrečiai parodyti, kad verta investuoti į baltistiką ir lituanistiką. Kaip tai padaryti – iššūkis, kuriam turime atidžiai pasiruošti bei pamėginti įveikti ir kartu su bičiuliais iš Lietuvių bendruomenės. Šveicarijos Konfederacijoje, kaip ir kitose, su ja besiribojančiose šalyse, turi gerai įsitvirtinti bent vienas oficialiai pripažintas baltistikos ir lituanistikos centras.

Žinia apie Baltistikos ir lituanistikos centro Berno universitete atkūrimą Šveicarijos lietuviams tapo pačia didžiausia ir brangiausia Kalėdine dovana. Esame Jums be galo dėkingi už šią dovaną. Ar mes, lietuviai Šveicarijoje, galime kuo prisidėti, kad tas centras sėkmingai gyvuotų?

Šveicarijos lietuvių bendruomenė be abejo gali, sakyčiau, turi prisidėti tam, kad Berno Baltistikos ir lituanistikos centras sėkmingai gyvuotų. Iš tikrųjų, šiam tikslui turime susivienyti mes visi, ne tik lietuvių bendruomenės, bet ir Lietuvos Šveicarijos Konfederacijoje atstovybių atstovai, Lietuvos švietimo institucijos. Be abejo, tam reikia organizuoti diskusijas, reikia susitikti, pasidalinti idėjomis, patirtimis, konkrečių veiksmų pasiūlymais. Skaitmeninės technologijos leidžia aplenkti visas fizines kliūtis akimirksniu, bet gyvi susitikimai yra tikrai neįkainojami. Nors ir pasaulis atsidūręs įtemptoje situacijoje, tikiu, kad greitai galėsime tai įgyvendinti.

Gerbiamas dr. D. Ardoino, Jūs labai kuklinatės. Jūsų indėlis į Baltistikos ir lituanistikos centro atkūrimą yra istorinis. Be galo džiaugiamės ir didžiujamės, ir esame pasiruošę, kiek pajėgsime prisidėti prie centro gyvavimo.

Kalbėjosi Jūratė Caspersen

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečio minėjimas Ženevoje

Jūratė Caspersen

Atrėjant reikšmingai Lietuvai datai – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiui – Lietuvos nuolatinė atstovybė prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje (vadovas ambasadorius Andrius Krivas) kartu su Lietuvos Respublikos garbės konsulu dr. Micheliu Sogny surengė išskirtinį minėjimą, koncertą ir priėmimą. Renginys vyko Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos Konferencijų salėje ir jis buvo atviras visiems Šveicarijos lietuviams.

Laimei, renginys buvo suplanuotas vasario 24 d., daugiau nei dvi savaites prieš sukaktį, tad mums iš tiesų pasisekė, nes dėl nuo kovo vidurio įvesto karantino, daugelyje šalių Kovo 11-osios jubiliejiniai minėjimai turėjo būti atšaukti.

Ženevoje šia proga susirinkusius pasveikino Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos direktorius p. Francis Gurry, Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius ir LR garbės konsulas prancūziškai Šveicarijai dr. Michelis Sogny.

Koncerte grojo keturi Lietuvos jaunieji talentai pianistai, kurių muzikinį išsilavinimą ir tarptautinius pasirodymus remia dr. M. Sogny įsteigtas fondas „SOS Talents“.

Šventinio koncerto iniciatorius LR Garbės konsulas dr. Michelis Sogny Šveicarijoje. Laimos Tikuišienės nuotr.

Milda Daunoraitė (18), Kasparas Mikužis (18), Marija Kaleničenko (13) ir Pijus Piragovas (11) solo ir duetais atliko kompozitoriaus M. Sogny muzikinius etiudus, Balio Dvariono, Vytauto Barkausko, Ferenco Liszto, Johannes Brahmsio, M. Moszkowskio, L. Liebermanno, P. Tchaikowskio, M. Pletnevo ir P. Frosini žymiausių kūrinius.

Po koncerto visi šventės dalyviai buvo pakviesti į ištaikingą priėmimą rūmų hole, kur kiekvienas stalelis buvo papuoštas trispalvės spalvų gėlių puokštelėmis.

Džiaugėmės ir didžiavomės tą dieną viskuo; kad švenčiame laisvę ir atkurtą Lietuvos Nepriklausomybę, kad jau tris dešimtmečius vėl esame Europos žemėlapyje, demokratinių šalių šeimoje, kad švenčiame savo valstybės jubiliejų pasaulinės organizacijos rūmuose ir jos salėje koncertuoja jaunieji Lietuvos talentai, kad mus sveikina mūsų draugai ir plataus diplomatinio korpuso atstovai.

Švęskime Kovo 11-ąją, nes ji žymi mūsų laisvę ir atkurtą Nepriklausomybę!

Ji įpareigoja mus būti savo Tėvynės, savo likimo, savo dabarties ir ateities šeimininkais!

Po koncerto su jaunaisiais muzikais. Laimos Tikuišienės nuotr.

Ciuriche pristatyta versio Lietuva

ŠLB info

Lietuvos garbės konsulas vokiškiems Šveicarijos kantonams dr. Graziano Pedroja kartu su Lietuvos Respublikos ambasada Čekijoje, kuri dabar dengia Šveicariją, 2020-ųjų sausio 31 d. Ciuriche surengė Lietuvos verslo misiją. Lietuvai atstovavo «Versli Lietuva», o Šveicarijai – pagrindinė šalies verslo sąjunga «Economiesuisse» ir Šveicarijos ekonominės plėtros agentūra «Switzerland Global Enterprise».

Lietuvos – Šveicarijos verslo forumą atidarė Prahoje reziduojantis Lietuvos ambasadorius Šveicarijai Edvilas Raudonikis. Lietuvą pristatė užsienio reikalų Viceministras Albinas Zananavičius, pasidžiaugdamas jau egzistuojančiais dvišaliais ryšiais ir bendrais projektais. Šveicarijos verslininkų vardu kalbėjo «Economiesuisse» direktorių tarybos pirmininkė p. Monika Rühi tema: «Globalizacija, inovacijos ir integracija – rasti svertus Šveicarijos ir Lietuvos ekonominiams santykiams».

Pasakymuose buvo pažymėta, kad tokios mažos šalys kaip Lietuva ir Šveicarija turi didelį potencialą bendradarbiauti Gyvybės mokslų, informacinių technologijų, kibernetinio saugumo, lazerių ir Fintech srityse.

Forume dalyvavo per 40 Lietuvos ir Šveicarijos institucijų ir verslo įmonių atstovų. Šveicarijos įmonės aktyviai domėjosi verslo galimybėmis Lietuvoje. Antroje renginio dalyje įvyko daugiau nei 20 B2B susitikimų.

«Economiesuisse» vadovė Monika Rühi. Jūratės Caspersen nuotrauka

Ambasadorius Edvilas Raudonikis. Lietuvos ambasados Prahoje FB nuotrauka

Į verslininkus kreipiasi URM viceministras Albinas Zananavičius

2020 m. Seimo rinkimai Lietuvoje ir Pasaulio lietuvių apygardoje

Konsulas **Eduardas Petkevičius**, Ženeva

2020 m. spalio 11 d. Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys lietuviai dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose. Spalio 25 d. vyko antrasis Seimo rinkimų turas. 70 Seimo narių buvo renkama daugiamandatėje apygardoje, o 71 – vienmandatėje, iš viso – 141 parlamento narys. Daugiamandatėje apygardoje dalyvavo 17 partijų, vienmandatėje savo kandidatūras iškėlė 10 kandidatų. Atsižvelgus į ankstesniuose rinkimuose užsienyje dalyvavusių didelį rinkėjų skaičių, šiuose Seimo rinkimuose pirmą kartą nepriklausomos Lietuvos istorijoje užsienio lietuviams balsuoti buvo sudaryta atskira 71-oji Pasaulio lietuvių apygarda. Balsuoti Seimo rinkimuose užsienyje buvo užsiregistravę daugiau nei 44 tūkst. rinkėjų. Iš jų savo valią išreiškė per 30 tūkstančių.

Spalio 31 d. Vyriausioji rinkimų komisija patvirtino galutinius Seimo rinkimų rezultatus. Daugiausiai mandatų Seime turės Tėvynės Sąjunga–Lietuvos krikščionys demokratai – 50. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga gavo 32 mandatus. Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis ir Lietuvos socialdemokratų partija turės po 13 atstovų parlamente, 11 mandatų – Laisvės partija. Darbo partija Seime turės 10 atstovų. Lietuvos socialdemokratų darbo partija ir Lietuvos lenkų rinkimų akcija – Krikščioniškų šeimų sąjunga Seime turės po 3 narius. Lietuvos žaliųjų partija ir Partija „Laisvė ir Teisingumas“ parlamente turės po 1 atstovą. Naujos sudėties parlamente dirbs ir 4 Seimo nariai, save išsikėlę patys. Balsavimo rezultatai Lietuvos Respublikos konsulate Ženevoje ir visoje Pasaulio lietuvių apygardoje rodo, kad antrojo Seimo rinkimų turo laimėtoja vienmandatėje apygardoje tapo Aušrinė Armonaitė (Laisvės partija), surinkusi 53,49 % rinkėjų balsų. Ji ir bus pasaulio lietuvių atstovė 2020-2024 m. Lietuvos Respublikos Seime. Antroje vietoje liko Dalia Asanavičiūtė (Tėvynės Sąjunga–Lietuvos krikščionys demokratai), gavusi 44,23 % balsų.

Tenka pastebėti, kad šiemet vykusiuose Seimo rinkimuose Šveicarijoje gyvenantys lietuviai buvo ypač aktyvūs. Konsulate užsiregistravo rekordinis rinkėjų skaičius – 851, maloniai nustebindami savo aktyvumu ir pilietiškumu. Palyginimui galima būtų

pridurti, kad 2016 m. Seimo rinkimuose dalyvavo 328, o 2019 m. rinkimuose (kai buvo renkami Lietuvos Respublikos Prezidentas, Europos Parlamento nariai ir vyko du referendumai dėl pilietybės išsaugojimo ir Seimo narių skaičiaus sumažinimo) – 768 rinkėjai.

Kaip žinia, VRK sprendimu, šiemet dėl įtemptos COVID-19 pandemijos padėties Šveicarijoje balsavimas vyko tik paštu. Konsulatui teko nemažas iššūkis. Rinkėjams reikėjo paruošti ir išsiųsti nemažą šūsnį vokų – 851, su rinkimų dokumentais tiek pirmam, tiek antrajam balsavimo turui. Buvo tokių atvejų, kai jau užsiregistravusiems rinkėjams reikėjo pakartotinai išsiųsti Šveicarijos pašto tarnybų grąžintus vokus, kad rinkėjai suspėtų laiku pareikšti savo valią. Nepaisant visų pastangų, džiugina tai, kad Šveicarijoje gyvenančių LR piliečių balsavimo Seimo rinkimų II ture aktyvumas buvo didžiausias pasaulyje ir siekė 83,49 % (I ture – 90,36 %). Toks Šveicarijos ir užsienio lietuvių aktyvumas neliko nepastebėtas. Seimo rinkimams einant į pabaigą, Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė Laura Matjošaitytė paminėjo, kad balsavusiųjų skaičiai leidžia manyti, jog Pasaulio lietuvių apygarda bus išlaikyta ir kitiems rinkimams, kurie vyks 2024 metais, kadangi Pasaulio lietuvių apygarda steigama, kai paskutiniuose rinkimuose užsienyje balsavusių rinkėjų skaičius sudaro daugiau kaip 90 proc. vidutinio apygardų rinkėjų skaičiaus. Vidutiniškai apygardoje šiuose Seimo rinkimuose buvo per 30 tūkst. rinkėjų. O tai yra svarbi žinia visiems užsienyje gyvenantiems lietuviams.

Baigdamas norėčiau Konsulato vardu nuoširdžiai padėkoti už pagalbą organizuojant rinkimus Lietuvos nuolatinės atstovybės prie Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje darbuotojoms Jonei Šemaitėi Deksnienėi ir Viktei Džiaugytei, taip pat visiems kitiems prisidėjusiems prie balsavimo sėkmės šiuose rinkimuose.

Lietuviškos Ženevos kronika 2020 metai

Sausio 21-23 dienomis Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvavo Pasaulio ekonomikos forumo (WEF) jubiliejiname 50-ajame pasaulio lyderių susitikime Davose. Renginio metu Prezidentas dalyvavo uždaroje politikų ir ekspertų apskrito stalo diskusijoje ekonominio augimo skatinimo Vidurio ir Rytų Europoje tema, į Forumą pakviestų pasaulio valstybių ir vyriausybių vadovų vakarieneje su WEF steigėju prof. Klausu Schwabu, skaitė pranešimą ir diskutavo su pasaulio verslo lyderiais, susitiko su Sakartvelo ministru pirmininku, Lenkijos ir Europos Komisijos prezidentais, Nobelio premijos laureatu ekonomikos profesoriumi Robertu Shilleriu, su WEF vadovybe aptarė galimybes vieną iš WEF teminių ketvirtosios pramonės revoliucijos centrų įsteigti Lietuvoje.

Vasario 24 – 25 dienomis Ženevoje lankėsi Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius. Jis pasisakė Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos sesijos aukšto lygio segmente, pristatydamas Lietuvos kandidatūrą į Žmogaus teisių tarybą 2022-2024 m. laikotarpiui, dalyvavo koncerte ir priėmė Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 30-mečio proga Pasaulio intelektualinės nuosavybės organizacijos būstinėje. Ženevoje ministras taip pat susitiko su savo kolegomis iš Lietuvos, Ukrainos, Latvijos, Lenkijos, Vokietijos, Prancūzijos ir Moldovos, su Pasaulio Prekybos organizacijos ir Pasaulio intelektualinės nuosavybės organizacijos generaliniais direktoriais, Pasaulio ekonomikos forumo ir Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto prezidentais bei su Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininke Jūrate Caspersen.

Vasario 24 d. Pasaulio intelektualinės nuosavybės organizacijos (WIPO) konferencijų salėje, dalyvaujant Lietuvos užsienio reikalų ministrui Linui Linkevičiui ir WIPO generaliniam direktoriui Francis Gurry, įvyko fortepijoninės muzikos koncertas, skirtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 30-mečiui. Gausiai susirinkusiems svečiams Lietuvos ir pasaulio kompozitorių kūrinius skambino Milda Daunoraitė (18), Marija Kaleničenko (13), Kasparas Mikužis (18) ir Pijus Pirogovas (11). Jaunųjų talentų muzikinio meistriškumo lavinimą remia Lietuvos garbės konsulo vakarų Šveicarijoje Michelio Sogny įkurtas fondas „SOS Talents“. Po įspūdingo pianistų pasirodymo svečiai buvo pakviesti į LR Nuolatinės atstovybės surengtą šventinį priėmimą.

Liepos mėnesį Lietuvos menininkės Sigitos Maslauskaitės-Mažylienės paveikslas „Siena“ buvo pripažintas Jungtinių Tautų biuro Ženevoje paskelbto meno konkurso JTO 75-mečio proga „Ateitis, kurios norime“ nugalėtoju. Konkurse dalyvavo menininkai iš 44 šalių. Antroji vieta konkurse atiteko Lichtenšteinui, trečioji – Kinijai. Spalio 22 d. dalyvaujant mūsų dailininkei buvo atidaryta visų konkurso darbų paroda istoriniuose Tautų rūmuose. Gruodžio 15 d. paroda persikėlė į galeriją „Dro Art Space“ Ženevos senamiestyje, kur liks iki 2021m. sausio pabaigos. Pasibaigus parodai, Sigitos Maslauskaitės-Mažylienės paveikslą, dailininkės maloniui leidimu, planuojama eksponuoti Lietuvos nuolatinės atstovybės Ženevoje patalpose iki 2021 m. vasaros.

Rugsėjo 18 d. Europos Sąjungos iniciatyva Žmogaus teisių tarybos (ŽTT) 45-osios sesijos metu surengti skubūs debatai dėl žmogaus teisių pažeidimų Baltarusijoje rugpjūčio 9 d. prezidento rinkimų kontekste. Debatų pabaigoje balsavimu priimta rezoliucija, smerkianti pažeidimus ir įpareigojanti vyriausiąją žmogaus teisių komisarę stebėti padėtį Baltarusijoje ir informuoti apie ją ŽTT. Nuotoliniu būdu debatuose pasisakė ir Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius, ragindamas tarptautinę bendruomenę bendrais ir ryžtingais veiksmais reaguoti į besitęsiančius žmogaus teisių pažeidimus Baltarusijoje.

Lapkričio 9 d. Niujorke JT Generalinėje asamblėjoje vykusiuose rinkimuose moterų teisių ekspertė iš Lietuvos profesorė Dalia Leinartė buvo perrinkta trečiajai ketverių metų darbo JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komitete (CEDAW) kadencijai.

Lietuvos menininkės triumfas Jungtinių Tautų meno konkurse Ženevoje

Rūta Rudinskaitė-Larsen

2020-ieji metai Jungtinių Tautų Organizacijai (JTO) buvo ypatingi, jubiliejiniai – Organizacija minėjo 75-ąsias įkūrimo metines. Po Antrojo pasaulinio karo, 1945-ųjų spalio 24 dieną gyvavimą pradėjusios Jungtinės Tautos šiuo metu vienija 193 valstybės, įskaitant Lietuvą, kuri savo ruožtu 2021-aisiais minės narystės JTO trisdešimtmetį.

Per 75-erius metus Jungtinės Tautos plėtėsi, siekdamas užtikrinti savo pamatinių tikslų – taikos ir saugumo užtikrinimo, žmogaus teisių apsaugos, humanitarinės pagalbos, darnaus vystymosi bei tarptautinės teisės laikymosi – įgyvendinimą. Šiandien Jungtinių Tautų institucijos yra išsibarsčiusios po pasaulį, tačiau didžiausi JT biurai yra Niujorke, Ženevoje, Vienoje, Nairobijoje. Šveicarija, apie kurią šiame straipsnyje ir kalbėsime, yra Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos, JT žmogaus teisių ir pabėgėlių komisarų biurų, Tarptautinės migracijos organizacijos, Pasaulio sveikatos organizacijos ir daugelio kitų tarptautinių organizacijų namai. Dauguma jų yra po Jungtinių Tautų biuro Ženevoje skėčiu.

75-ąsias organizacijos įkūrimo metines Jungtinių Tautų biuras Ženevoje minėjo kūrybingai, paskelbdamas meno konkursą „Ateitis, kurios norime“ ir dar 2020-ųjų sausį pakviesdamas visas JT šalių – narių atstovybes Ženevoje nominuoti po vieną menininką, atstovausiantį savo šalį šiame konkurse.

Pasitarę atstovybėje nusprendėme kreiptis patarimo į žinomą Lietuvos dailininkę ir menotyrininkę, Bažnytinio paveldo muziejaus direktorę Sigitą Maslauskaitę-Mažylienę, pasižyminčią savitu ir originaliu kūrybos stiliumi ir jau žinomą Šveicarijos lietuvių bendruomenei iš ankstesnių bendrų iniciatyvų. Patyliukais tikėjomės, kad menininkė ir pati sutiks dalyvauti konkurse, o jei ne – bent jau pasiūlys kitų galimų kandidatų. Atidžiau patyrinėję autorės darbų tematiką abejonių nebeturėjome – jos darbai itin taikliai atspindi globalų konkurso temos kontekstą ir referuoja į ypač aktualias pabėgėlių problemas. Taigi poniai Sigitai teigiamai sureagavus į galimybę pačiai dalyvauti konkurse, vieningai sutarėme – teiksime jos kandidatūrą.

Konkursui autorė parinko tapybos darbą „Siena“, kuriame vaizduojami personažai per sieną žvelgiantys į ateitį, kurios norėtų, bet yra nuo jos atskirti. Anot autorės, „<...> šiandien

Rūta Rudinskaitė - Larsen

Sigitos Maslauskaitės - Mažylienės „SIENA“. Vidmanto Ilčiuko nuotr.

„pabėgelis“ – ne tik dėl rasės, religijos ar politinių įsitikinimų persekiojamas asmuo, bet ir tas, kuris dėl baimės, ligos ar pandemijos negali grįžti į „normalų gyvenimą“, šiandien tai būseną, kuri yra bendražmogiška ir nebūtinai tik politiškai apibrėžta.

Kartu su Lietuvos menininke darbus konkursui pateikė menininkai iš dar 43 šalių. Pirmasis atrankos etapas vyko virtualiai ir buvo atviras visiems. Viešo balsavimo būdu buvo atrinkta dešimt darbų, iš kurių menu besidominčių vaikų iš viso pasaulio žiuri išrinko tris laimėtojus.

Be galo džiaugėmės, kai Sigita pateko į dešimtuką – jau ir tai buvo didelis įvertinimas ir sėkmė. Galite numanyti, kiek euforijos ir džiaugsmo ne tik Ženevoje, bet ir Vilniuje, atnešė žinia, kad „Siena“

Kūrybinės draugystės tiltas Ciurichas – Klaipėda

ŠLB info

**Sigita Maslauskaitė - Mažylienė pristatant "SIENA",
pasisakymas. Nuotr. R.Rudinskaitės-Larsen**

pateko tarp trijų geriausių! Jungtinių Tautų biuras Ženevoje iš pradžių tarsi vengė atskleisti, kuris iš trijų darbų užėmė pirmąją vietą, tačiau galiausiai patvirtino, kad Lietuvos menininkės darbas tapo absoliučiu nugalėtoju. Kitas prizines vietas užėmė menininkai iš Lichtenšteino, Kinijos ir Brazilijos (pastarasis gavo atskirą JT biuro vadovės Ženevoje prizą).

Dėl globalios pandemijos planuotas visų meno darbų parodos atidarymas Ženevos Tautų rūmuose buvo vis nukeliamas, bet spalio 22 dieną visgi įvyko. Pats paveikslas - nugalėtojas Ženevą pasiekė dar vasaros pabaigoje ir autorei leidus Lietuvos nuolatinę atstovybę ir jos svečiai galėjo kelių mėnesius grožėtis „Siena“ atstovybės priimamajame. S. Maslauskaitė-Mažylienė pasiryžo pati asmeniškai dalyvauti atidarymo renginyje. Iki paskutinės minutės nebuvo tikri, ar pandemija nesutrukdyt mūsų ambicingam planui ir Sigitos kelionė nebus paskutinę minutę atšaukta, tačiau ir čia nerimavome veltui – Sigita su vyru Sauliumi (beje, irgi menininku) sėkmingai atvyko į Ženevą ir pati užlipo ant podiumo pristatyti savo tapybos darbo. Atidarymas buvo ištis pakilus ir jaudinantis.

Sigita į publiką kreipėsi prancūziškai ir visus sužavėjo savo nuoširdumu, paveiklo siužetą susiedama su savo šeimos ir daugelio lietuvių patirtimi iš tremčių Sibire. Kelios dienos, praleistos su Sigita ir Sauliumi šiame pandemijos kontekste, mus atstovybėje nutiekė labai pozityviai – tikriausiai visi buvome pasiilgę nuoširdaus, paprasto ir kartu įkvėpiančio bendravimo su ne tik puikiais savo srities specialistais, bet ir visapusiškai įdomiais žmonėmis.

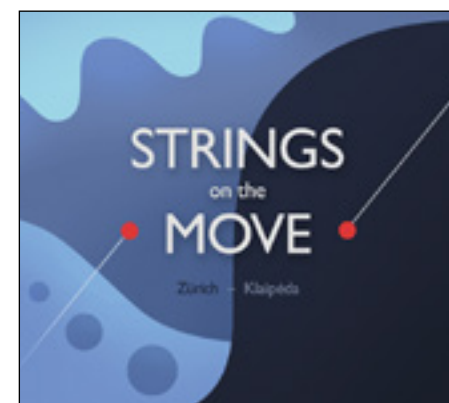
Tie, kas lankėsi parodoje ir turėjo galimybę visus konkurso darbus pamatyti gyvai, turbūt sutiks, kad Lietuvos menininkės darbas buvo ištis vienas profesionaliausių ir tokį įvertinimą gavo pelnytai. Vos užėjus į parodos erdvę Tautų rūmuose visų akys kryo į Sigitos paveikslą, o kartu ir į Lietuvą. Didžiuojamės tiek Sigita, tiek jos suteikta galimybė Lietuvai „nušvisti“ Ženevos Tautų rūmuose, o vėliau ir meno galerijoje Ženevos miesto centre. Galime drąsiai teigti, kad Lietuva Jungtinių Tautų 75-metį paminėjo „su kaupu“.

Visą S. Maslauskaitės-Mažylienės kalbą parodos atidaryme Ženevoje rasite: www.7md.lt/kronika/2020-10-30/Ateitis-kurios-norime.

Rūta Rudinskaitė-Larsen, Lietuvos nuolatinės atstovybės prie Jungtinių Tautų biuro ir kitų tarptautinių organizacijų Ženevoje diplomatė

**Sigita Maslauskaitė-Mažylienė, Saulius Mažylis ir amb. Andrius Krivas prie
"SIENOS". R. Rudinskaitės-Larsen nuotr.**

2 020 metų sausio mėnesio 28-30 dienomis Klaipėdos kamerinis orkestras, vadovaujamas vieno ryškiausių ir įvairiausių Lietuvos violončelininkų Mindaugo Bačkaus, drauge su Šveicarijoje gyvenančiu fortepijoniniu duetu **Vilma ir Daniel Zbinden** bei iš Taivano kilusia violončelininke Pi-Chin Chien įgyvendino įdomų ir gražų Lietuvos - Šveicarijos kūrybinio bendradarbiavimo projektą. Klaipėdos koncertų salėje, kuri yra šio projekto partneris, buvo įrašyta kompaktinė plokštelė **"Strings on the move"**, kurioje pristatomi šveicarų kompozitoriaus Fabian Miulerio ir lietuvių kompozitoriaus Eduardo Balsio kūriniai. Plokštelę įrašė beveik du dešimtmečius gyvuojanti žymiausia Baltijos šalyse estų muzikos įrašų kompanija "Estonian Record Productions".

Fabian Miuleris yra vienas ryškiausių šių dienų šveicarų kompozitorių. Jo kūriniai skambėjo garsiose pasaulio koncertų salėse: Niujorko "Carnegie Hall", Berlyno filharmonijoje, Buenos Airių "Teatro Colón", Ciuricho "Tonhalle" ir kt. Plokštelėje įrašytas Fabian Miulerio sukurtas originalios sudėties *Concertino* violončelei, fortepijonui keturioms rankoms ir styginių orkestrui, kurį kompozitorius dedikavo savo žmonai Pi-Chin Chien bei Vilmos ir Danielio Zbinden fortepijoniniam duetui. Šio kūrinio premjera įvyko 2018 metais tarptautiniame festivalyje "Avanti" Kaune su VDU kameriniu orkestru, diriguojant Jonui Janulevičiui.

Antrasis kompaktinėje plokštelėje skambantis šio kompozitoriaus kūrinys "Šveicariška siuita" violončelei ir styginių orkestrui - tai savotiška muzikinė kelionė po Alpių šalį, kuri tęsiasi tolyn iki pat Baltijos jūros, kurios grožis ir didybė atsiskleidžia XXa. lietuvių klasiko, kompozitoriaus Eduardo Balsio kūrinuose, kurio 100-ąsias gimimo metines minėjome 2019 metais. Eduardo Balsio vaikystė prabėgo Klaipėdoje, tad jūra visada buvo viena svarbiausių jo kūrybos temų bei neišsenkantis įkvėpimo šaltinis. Klaipėdos kamerinis orkestras įrašė į plokštelę Eduardo Balsio poemą "Jūros atspindžiai" ir tris fragmentus iš baleto "Eglė žalčių karalienė". Ypatinga yra tai, kad šių trijų fragmentų versijos styginių orkestrui rankraščiai buvo atrasti vieno žymiausių Lietuvos dirigentų Sauliaus Sondeckio asmeninėje bibliotekoje ir maestro žmonos Silvijos Sondeckienės patikėti Klaipėdos kameriniam orkestrui. Visi, kas nori leisti į šią intriguojančią muzikinę kelionę, kompaktinę plokštelę gali įsigyti pas Vilną ir Daniel Zbinden: vilmarindzeviciute@gmail.com

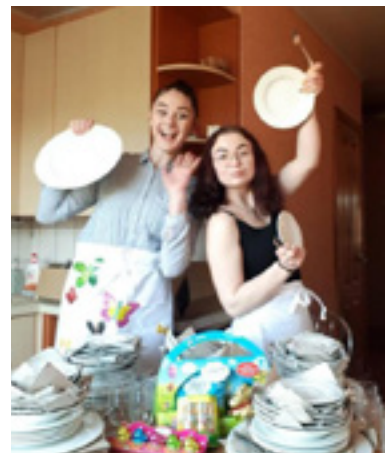
Zbinden fortepijoninis duetas ir Klaipėdos kamerinis orkestras

ŠVEICARIJOS-BALTIJOS ŠALIŲ KOMITETO PARAMA LIETUVAI: siuntos Kaunui, Klaipėdai ir Lapių mokyklos vaikų globos namams

Jūratė Caspersen

Komiteto nariai po ilgos darbo dienos. (Iš k. į d.) Prezidentas Axel Scherrer, Sabine Rosta, Liene Poriete (Latvijos atstovė), Jūratė Caspersen (Lietuvos atstovė) ir Carlo Preiswerk

Buvę šveicarų avialinijos Verslo klasės indai dabar tarnauja Lapių mokyklos bendruomenei

Šveicarijos-Baltijos šalių komitetas (*Schweizerisch-Baltisches Komitee*), įsikūręs 1948 m. Bazelio mieste, periodiškai siunčia labdarą į visas tris Baltijos šalis. Kai kurios institucijos jau dešimtmečiais gauna paramą, nors paskutiniaisiais metais komitetas siekė iš didelių miestų pereiti į periferijas.

Lietuvoje komitetas jau daugelį metų remia evangelikų-liuteronų parapijų labdaros draugijas «Sandora». Mažąją Lietuvą, siunčiant remtiniams žmonėms rūbus, avalynę, indus, žaislus, higienos reikmenis. Pagalba teikiama ne tik parapijiečiams, ji yra prieinama viso miesto (Šilutės, Klaipėdos, Pagėgių) ar savivaldybės nepritekliausių prispaustiems žmonėms ir vaikų dienos centrams.

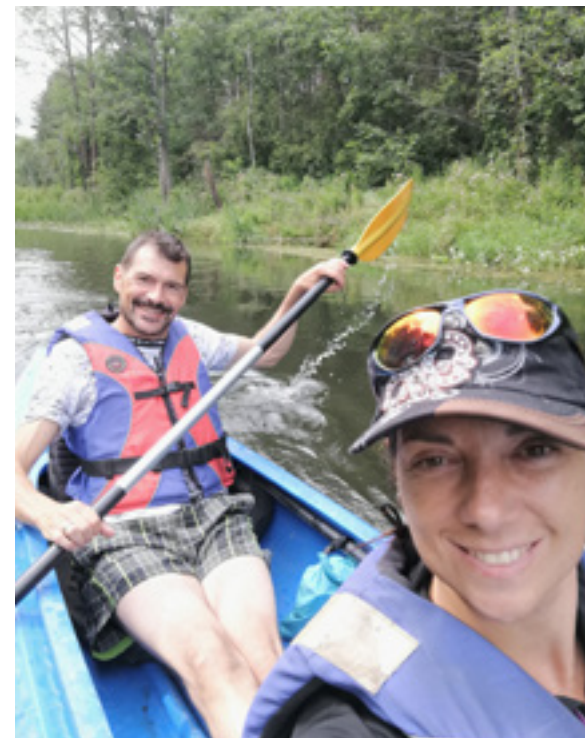
Kita pagalbos kryptis – ligoninės ir (senelių bei vaikų) globos namai, kuriems labai trūksta medicininės įrangos, baldų, indų, patalynės ir pan. Ilgamečiais paramos gavėjais Lietuvoje yra Respublikinė Kauno ligoninė, Klaipėdos ligoninė, Raudonasis Kryžius. Gaunančios paramą institucijos praneša, kiek galėjo sutapatinti savo ribotų finansų vaistams ir kitoms reikmėms. Kiekvienos siuntos suma siekia keletą tūkstančių eurų.

Komitetas dirbo ir COVID-19 pandemijos laikotarpiu, nes pagalbos poreikis tuo metu buvo ypač didelis. 2020 m. balandžio pabaigoje link Baltijos šalių iškeliavo dešimtys europalėčių įvairios medžiaginės labdaros. Vienas iš naujų adresų komiteto veikloje 2020 m. atsirado Klaipėdos rajono Lapių kaimo pagrindinė mokykla. Šalia šios mokyklos veikia socialinis padalinys – globos namai vaikams, laikinai netekusiems tėvų globos ir visiškiems našlaičiams. Tokių vaikų išlaikymui skiriama apie 150 eurų per mėnesį vaikui, tad institucijos pačios yra priverstos ieškoti paramos užsienyje. Ir dažnai nuo institucijos vadovo priklauso, kiek tos pagalbos sulaukiama. Lapių kaimo mokyklos direktorė Vilija Lukauskienė nenustodama siuntė informaciją, nuotraukas, video siužetus, kaip vaikai įtraukiami į ugdomąją veiklą, ką jie veikia laisvalaikio, kuo domisi. Vaikams labai norėjosi išmokti prižiūrėti bites, tai Šveicarijos-Baltijos komitetas, susikoooperavęs su kita labdaros organizacija Vokietijoje, nupirko keletą avilių ir visą bičių priežiūros inventorių.

Kuo pasitenkina žmonės skirdami savo laiką, energiją ir lėšas nepažįstamų žmonių paramai? Greičiausiai suvokimu, kad Dievas man davė daugiau, tai turiu dalintis su tais, kuriems likimas bent jau dabar nėra toks palankus. Padėkos laiškas, džiaugsmo nuotraukos, vaikų piešiniai – geriausias kvietimas į sekančią pakavimo dieną.

Bolliger šeima išsikraustė į Lietuvą

Jūratė Caspersen

Plaukiojam Šventojoje

Tėsiame pasakojimą (pradžią ŠLŽ Nr. 32) apie šveicarų šeimą, kuri per turistinę kelionę motociklu po šiaurinę Europą, norėdami pasižvalgyti kas ten žemėlapyje „viršų dešinėje“, atklydo į šalį, turinčią gražiai skambantį vardą – LIETUVA. Tai įvyko 2016-ųjų vasarą. Jie įsimylėjo tą kraštą tikra to žodžio prasme, ir šiandien, po 4 metų, Karin ir Stefan Bolliger yra Anykščių rajono Mačionių kaimo naujakuriai. Pradėję domėtis mūsų šalimi, jie pastebėjo, kad „be keleto labai turtingų žmonių, egzistuoja didžiulis skurdas ir beviltiškumas“. Jie ėmė galvoti ne tik kaip Lietuvoje įsikurti, bet ir kaip jai padėti. Jie įkūrė draugiją „LoveLietuva“, per kurią renka aukas ir telkia šveicarus labdarininkams ir dalykiniais pagalbos projektams. Nuo pat pradžių užgimė du, jų taip vadinami „širdies projektai“ (*Herzensprojekte*). Jie įkūrė savo verslą – viešbutį „Palaima“ ir visuomeniškai globoja Mamos ir vaiko namus – „Vilties namai“ (*Haus der Hoffnung*).

Po 4 metų planavimo ir pasiruošimo gyvenimui Lietuvoje, pagaliau tai įvyko!

2020 m. birželio 14d. susikrovėme savo paskutinius daiktus ir savo keturias kates į mašiną su kelionės tikslu „Mačionys“... Kaip ir daugelis kitų, mes tiesiogiai patyrėme ką reiškia karantinas. Iš pradžių kraustyti buvome suplanavę balandžio mėnesiui, visi namų daiktai praktiškai buvo sukrauti į dėžes ir transportas užsakytas. Tada staiga „Stopp! Laukite! Karantinas“... Laukti? Kiek? Mes norime į Lietuvą!

Taip laukėme mes tarp dėžių, kaskart išsikapstydami kokią prireikusį jau supakuotą daiktą; virtuvės įrankį ar vasarinį drabužį.

Statybos Mačionyse toliau vyko sklandžiai. Motyvuotų ir kompetentingų statybininkų būrio, vadovaujamo Andriaus ir Justo, dėka mes buvome ramūs. Mes bendravome beveik kasdien ir galėjome viską aptarti bei daug ką organizuoti nuotoliniu būdu. Taip bent buvo pirmą mėnesį. Kuo ilgiau tęsėsi karantinas, tuo daugiau kaupėsi situacijų, kurias reikėjo įvertinti ir spręsti vietoje. Balansavimas tapo vis sunkesnis, kol mes pagaliau, vėluodami tris mėnesius, atsiradome statybų aikštelėje.

Po savaitės atvyko ir sunkvežimis su mūsų daiktais iš Šveicarijos. Dvidešimt geranoriškų pagalbininkų mums padėjo svilinančiame karštyje iškraustyti tą sunkvežimį. Mums pasisekė, kad mes galėjome susirasti namą tame pačiame kaime, kuris buvo pastatytas prieš 8 metus, bet taip iki galo ir neįrengtas. Mūsų katės galėjo iš karto jame įsikurti ir pradėti ramiai gyventi, tuo tarpu mes tebegyvenome mažame moduliname namelyje, kurį prieš metus pasistatėme prie statybos aikštelės. Mes jį meiliai vadiname „Böxli“ (dėžutė), nes jis panašus į dėžę. Bet jame yra viskas, ko reikia gyvenimui; virtuvė, vonia, dušas, tualetas, skalbimo mašina ir šildymas. Mes pamėgome gyvenimą „dėžutėje“ ir planuojame jį vėliau išnuomoti savo svečiams.

Būsima svečių namai "PALAIMA" Mačionyse

Mūsų turtas dar sukežimyje

Jaukus viešbutis „PALAIMA“ Mačionyse

Sunkvežimyje iš Šveicarijos atsivežėme ne tik savo daiktus, baldus, bet ir grindų pokštes svečių namams „PALAIMA“. Mes beveik metus svarstėme, kokios grindys geriausiai tiktų viešbučio holui. Pirmame aukšte nusprendėme sudėti klinkerio plytas iš senų lietuviškų kareivinių, laiptinėje į antrą aukštą ir svečių kambariuose sudėjome vietinio uosio medinės grindis, o apačioje norėjome akmeninių grindų. Neradę lietuviško akmens plytelių, nusižiūrėjome gražaus kvarcito iš Vals kalnų. Tai buvo daugiau mažiau COVID-sprendimas, nes turėjome tris mėnesius laiko pasidaryti įvairiausių medžiagų ir susirinkti informaciją. Dabar jau visos grindys sudėtos ir mes džiaugiamės, kaip puikiai jos dera. Tad turime truputėlį Šveicarijos kalnų Mačionyse!

Išoriniai «PALAIMOS» viešbučio statybos darbai jau užbaigti ir darbininkai išleisti užtarnautų Kalėdinių atostogų. 2021 metų gegužės 1-ajai viskas turėtų būti įrengta ir viduje, nes būtent šiai datai planuojame oficialų atidarymą ir viešbučio veiklos pradžią. Mes nuoširdžiai tikime, kad tai bus įmanoma ir pandemija netaps netikėta kliūtimi šiame kelyje. Mes jau gavome keletą užklausimų rezervacijoms. Bet mes planuojame ir alternatyvią atidarymo datą. Tai būtų rugpjūčio 1-oji. Tai irgi labai tiktų, kad «PALAIMA» atsidarytų per Šveicarijos nacionalinę dieną.

Socialinis projektas Lietuvoje

Mūsų sunkvežimiais atvežė ir kai ką daugiau: vienas Šveicarijos viešbutis paaugojo didelę dalį savo inventoriaus mūsų socialiniams projektams, kuriuos Lietuvoje vykdome per asociaciją «LoveLietuva». Tad galėjome išdalinti lovas, čiužinius, stalus, kėdės ir netgi pramoninę skalbimo mašiną stokojančioms institucijoms. Dalį šios labdaros gavo «Vilties namai», kuriuos mūsų asociacija išimtina remia. Asociacija padeda finansiškai ir praktiškai ten, kur pagalbos labiausiai reikia, kad institucijos kuo greičiau pačios atsistotų ant kojų. Taip mes galėjome «Vilčių namams» finansuoti kai kuriuos neatidėliotinus statybos darbus – daržinės rekonstravimą, langų montavimą, kambarių moterims ir kanalizacijos įrengimą, radiatorių ir šildymo sistemos įvedimą. Kitais metais tęsime darbus, įrengiant palėpę ir keičiant stogą.

Taip, mes atsikraustėme į Lietuvą. Išstisus 4 metus mes turėjome kantriai laukti, bet mūsų širdys čia buvo žymiai anksčiau. Netrukus mes turėsime daugiau istorijų papasakoti. Aplankykite mus. Mes džiaugiamės kiekvienu svečiu.

Iš vokiečių klb. vertė J. Caspersen

IN MEMORIAM: Dr. Jurgis Chaleckas

2

2020 m. kovo 29 d. Amžinybėn iškeliavo Šveicarijos lietuvių bendruomenės ilgametis narys, ŠLB Garbės narys **dr. Jurgis Chaleckas**. Jam buvo likimo lemta atsisveikinti su šiuo pasauliu per savo 90-ąjį gimtadienį. Penkis dešimtmečius su savo šveicare žmona Jurgis gyveno Argau kantone, o paskutinius dvejus metus - *Sonnmatt* senjorų pensione Lucernoje. Savo laiku Jurgis Chaleckas buvo žymus reumatologas, ilgą laiką dirbęs Ciuricho universiteto reumatologijos ir reabilitacijos klinikoje Bad Schinznach.

Jurgis Chaleckas gimė 1930 m. kovo 29 d. Kaune. Artėjant frontui 1944 m. keturiolikmetis kartu su tėvais pasitraukė į Vakarų. Vokietijoje baigė gimnaziją. Iš čia šeima emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas. Jurgis studijavo filologiją, ilgesnį laiką tarnavo JAV kariuomenėje Marine Corps.

Praeito amžiaus 6 dešimtmečio viduryje Jurgis jau kaip JAV pilietis nusprendė apsigyventi Europoje. Studijavo mediciną Šveicarijoje, Vokietijoje ir Anglijoje, specializavosi reumatologijos srityje. 1956 m. Ciuriche susipažino su savo būsima žmona Lucija ir po trijų metų ją vedė.

Jurgio Chalecko gyvenimas buvo paaukotas medicinai. Jis daug keliavo profesiniais reikalais, skaitė pranešimus daugelyje įvairių tarptautinių konferencijų. Artimai bendravo su savo kartos lietuviais medikais Šveicarijoje – prof. Algimantu Naraku, dr. Joana Pečiulionyte, dr. Jurgiu Steponavičiumi, dr. Vaclovu Dargužu - Hofer ir kitais. Buvo plataus akiračio, mokėjo 6 kalbas ir labai mėgo klasikinę muziką.

Paskutiniaisiais metais Jurgis Chaleckas buvo gana pasiligojęs, retai lankydavosi bendruomenės renginiuose, bet visad sekdamas ŠLB gyvenimą ir sujudintas dėkojo už 2019 m. jam suteiktą ŠLB Garbės nario vardą.

Dr. Jurgis Chaleckas mirė staigiai savo namuose, bet ne nuo koronosviruso. Paskelbus karantiną (2020 m. kovo 13d.), atsisveikinimas vyko tik pačių artimiausių žmonių apsuptyje. Yra palaidotas Lucernos *Friedental* kapinėse. Gedėti liko jo žmona Lucija (86) ir krikštaduktė Meksikoje.

Ponia Lucija mielai pasakoja apie savo gyvenimo draugą ir palydovą ir džiaugiasi vienu vykusiu bendrai padarytu sprendimu. Persikėlę į *Sonnmatt*, jie pensionui pigiai pardavė savo fortepijoną. Už tai dar ir šiandien triskart per savaitę ateina pianistas ir groja p. Lucijai ant jų rojaliaus melodiją „As time goes by“ iš filmo „Casablanca“.

Jūratė Caspersen

ŠLB pirmininkė

IN MEMORIAM: Angelė Gegeckienė

2 020 m. spalio 24 d. Ciuricho Waidspital ligoninėje užgeso ilgametės Šveicarijos lietuvių bendruomenės narės **Angelės Gegeckienės** gyvybė. Spalio 11-ąją nelaimingo kritimo metu Angelė sunkiai susilaužė koją. Nežiūrint greitos pagalbos ir operacijos, 97-uosius einančiai Angelei pritrūko gyvybinės energijos sugrįžti į gyvenimą. O ir nelabai ji stengėsi. Ligoninėje atsisakė lašelinių ir vaistų. Suprask, *gana*. Paskutiniai sunkūs izoliacijos mėnesiai per karantiną greičiausiai irgi prie to prisidėjo. Atsisveikino su tais, kurie norėjo ir ... tyliai išėjo.

Amžinojo poilsio atgulti pageidavo tose pačiose Ciuricho kapinėse (Friedhof Schwandenholz), kaip ir jos mylimas vyras Vladas Gegeckas, palikęs šį pasaulį prieš 33 metus. Pasirinko būti palaidota bendrame kape (Gemeinschaftsgrab). *Tegu nelieka manęs nei ženklo*. Nei vietos žymens, nei vardo, nei žemiško vargo metų...

Susirinkusius į atsisveikinimą lapkričio 3d. lydėjo nerealus jausmas. Buvome tik dešimt sielų. Tiek teleidžiama. Skaičiuojamas ir pats mažiausias, dar vėžimėlyje proanūkis. Kad galėtume dvi nuo Šveicarijos lietuvių bendruomenės dalyvauti laiduotuvėse, kažkam iš šeimos reikėjo atsisveikinti anksčiau. Visko, kas palaiko artimuosius tą siunkią minutę, turime atsisakyti – negalima prieiti arti, paspausti rankos, apkabinti. Visi stovime maskuoti vienas nuo kito 1,5 metro atstumu. Po laiduotuvių susirenkame į kapinių koplyčią: vargonų muzika, gražūs kunigo žodžiai ir gaudinanti sūnaus Algimanto armonikėle atlikta melodija, kurią iškart lietuviai atpažįstame – Maironio „Marija, Marija“.

Šia giesme kasmet baigdavome vienintele lietuviškas šv. Mišias per Vasario 16-osios šventę Marijos Lourdes katalikų bažnyčioje Ciuriche. Tol, kol galėjo, Angelė tą dieną būdavo su visais tautiečiais, o kai nebegalėjo būti kartu, atsiųsdavo žinią. Tokių laiškų net keletas yra bendruomenės archyvuose. „*Gerbiama Pone Pirmininke. Labai gaila, bet aš į Vasario 16-osios minėjimą neatvyksiu. Gražiausi linkėjimai minėjimo Dalyviams. Su meile Angelė Gegeckienė*“. Visi Angelės laiškai ir sveikinimai bet kokia proga būdavo ant jos pačios padarytos atvirutės. Spalvojimas, karpymas, komponavimas buvo tapęs aistra. Visad parodydavo nemažą aplankalą savo sukurtą *meno*, labiausiai pasisėkusius kūrinius pasilikdavo savo džiaugsmui. O kiek išsiūsta, išdovanota!? Kaip brangia dovana džiaugiuosi Angelės rankomis padarytais karoliais iš popieriaus. Esu mačiusi nuotraukose ją pačią jais pasipuošusią.

Susitikdavom su Angele bent kartą per metus, artėjant kalėdoms. Angelė šventė dvi gimimo dienas – gruodžio 15d. ir gruodžio 22d. Galėjai ateiti jos aplankyti bet kada tarp tų dviejų datų. Labiau laukdavo per pirmąją, nes tai tikroji jos gimimo diena. Antroji – tokia buvo užrašyta dokumentuose, tai tą švėsdavo su senelių namų gyventojais ir personalu. Su Angele visad buvo apie ką pasikalbėti, daug žinojo, daugelį pažinojo. Vis tik daugiau nei 7 dešimtmečiai pragyventi Šveicarijoje. Kai čia atvyko, jai buvo tik dvidešimt pirmas pavasaris.

Angelės gyvenimas paženklintas karo pabėgėlės likimu. Kiekvieno, išgyvenusio kelionę į šią nežinią, kad išsigelbėtum, istorija yra verta knygos. Ne visi ją parašė.

Angelė Kuzmickaitė gimė Rokiškyje 1923 m. 1944 -aisiais ji gyveno ir dirbo Kaune. Dieną prieš liepos 4-ąją iš savo mylimojo Vlado gavo iškart du pasiūlymus. Vienas – trauktis į Vakarus, mat Kauno centrinio pašto viršininko pavaduotojo, VDU baigusio ekonomisto, jau ieško policija, o antras – kad tai būtų įmanoma,

Angelės Gegeckienės spalvojimai

reikėjo jiems susituokti. Kelionė į nežinią skirtingomis pavardėmis reiškė papildomus sunkumus. Svarstymams nebuvo daug laiko, virš Kauno jau staugė bombonešiai. Net ir tokią akimirką Lietuvos inteligentai elgėsi pagal išsiauklėjimą. Reikėjo pranešti tėvams, gauti jų sutikimą, palaiminimą. Po to paskubomis susirankioti reikiamus dokumentus. Metrikacijos biure antro trūkstamo liudininko parašą padėjo biuro darbuotojas. Liepos 7-ąją jaunieji atsisveikino su artimaisiais ir traukiniu iš Kauno pajudėjo Kybartų link. Kelionės tikslas – nežinomybė, be adreso, be pasitinkančių ir laukiančių, nors žinojo, kad pasiekti reikėtų Šveicariją. Bet ji tuo metu nieko neįsileido. Pietų Vokietijos pasienio miestelyje įjėdu praleido 10 mėnesių verčiantis pagalbiniu darbu, kol 1945m. balandžio pabaigoje 15 žmonių grupelė pasiprašė Šveicarijos pasieniečių įleidžiama. Po pasienio karantino, pirmoji stotelė – Adlisvilio (Ciuricho kantone) pabėgėlių stovykla. Šimtai įvairių tautų karo pabėgėlių čia miegojo kartu ant šiaudų buvusio fabriko pastate. Po kelių savaičių, gegužės 15d., gimė sūnus Algimantas. Sekanti stotelė – lietuvių pabėgėlių stovykla Yverdone. Čia apie 130 lietuvių buvo įkurdinti bankrutavusio viešbučio «La Prairie» pastate. Savo laikinus namus lietuviai pavadino «Židiniu». Džiaugtis saugiu priglobsčiu ir naujagimiu Angelei ilgai neteko. Pasireiškus ryškiems tuberkuliozės požymiams, ji buvo išsiūsta gydytis į Davos sanatoriją. Vyras ir sūnus liko pabėgėlių stovykloje. Po stovyklos uždarymo, sūnus keletą metų buvo prižiūrimas vienos šveicarų šeimos, vėliau - seselių vienuolių vaikų namuose. Tik po penkerių metų šeima vėl susijungė ir pradėjo savarankišką kabinimąsi į gyvenimą, išgyvenimą.

Tad visas Angelės gyvenimas prabėgo Šveicarijoje. Augino sūnų, rūpinosi namais, dirbo knygų ryšykloje. Greta to didelė gyvenimo dalis paaukota veiklai tautiečių būryje, rūpinantis lietuviybės reikalais. Visa Gegeckų šeima buvo aktyvus Šveicarijos lietuvių bendruomenės nariai. Tėvas ir sūnus savo laiką buvo renkami ŠLB pirmininkais, o Angelė ilgus metus buvo bendruomenės revizore ir finansininke. Gegeckų šeimos karo pabėgėlių statusas baigėsi 1963 m. gavus Šveicarijos pilietybę, bet pareiga savo tautai ir paliktai tėvynei, tęsėsi iki kol leido jėgos. Ne tik šventiniai renginiai ir minėjimai, bet ir Šveicarijoje pasilikusių nusilpusių ir vienišų lietuvių globa bei labdaros rinkimas ir siuntimas tautiečiams pirmaisiais atkurtos nepriklausomybės metais.

Po ilgos sunkios ligos 1987 m. mirė Angelės vyras. Likusį gyvenimą ji gyveno džiaugdamasi sūnaus Algimanto šeima – anūku ir dviem anūkėmis, o vėliau ir penkiais proanūkiais. Nuo 2006 m. ji gyveno Ciuricho *Limmat* senelių namuose. Kai kraustėsi iš savo buto, Angelė padovanojo Lietuvių bendruomenei dalį savo namų bibliotekos, pačios įrištų lietuvių klasikų knygų. Anot Angelės, jos buvo taip susidėvėjusios

A. Gegeckienės apdovanojimas. Prezidento dekretas

A. Gegeckienės medalis Už nuopelnus Lietuvai

eidamos iš rankų į rankas, kad ant viršelių nebesimatė raidžių. Tad teko jas naujai «aprengti». O knygas rišti Angelė mokėjo.

Net ir garbaus amžiaus Angelė Gegeckienė neatitrūko nuo lietuvių bendruomenės; ją rėmė, lankėsi Vasario 16-osios šventėse ir kituose kultūriniuose renginiuose. Nei gyvenimo metai, nei jų našta Angelės neprislėgė, ji visad buvo geros nuotaikos, ypatingai draugiška, tolerantiška ir taktiška.

Atmintyje išlikęs vienas ryškus epizodas iš vienos Vasario 16-osios šventės. Gal prieš 10 metų, gal anksčiau. Į Vasario 16-osios šventę susirinkdavome jaunas ir senas, antrabangiai, trečiabangiai ir jau čia gimę. Prisimenam išėjusius, pasveikinam sukaktuvininkus, padėkojame ypač prisidėjusiems prie bendruomenės gyvavimo. Sąrašas padėkoms turi būti išsamus, kelis kartus patikrintas, niekas neužmirštas. Po visuotinio susirinkimo padėkų sąrašas liko gulėti ar tai ant stalo, ar kaboj ant sienos. Po kurio laiko prieina p. Angelė ir matau giliai sujaudinta, jaučiu tai be žodžių. «Miela pirmininke» - sako tyliai - «aš dėl jūsų aukotojų bendruomenei sąrašo». Galvoje įsižiebė raudonos šviesos, negi ką pamiršom, nepamirėjom. «Jūs nepridėjote žodelio «daktaras» prie mano sūnaus pavardės (*liūdna šypsena*). Ar Jūs žinote kaip jam tai buvo sunku pasiekti? Ar žinote, ką tai reiškė mums, pabėgėlių šeimai?» Aš, aišku, neturėjau ką atsakyti. Joks atsiprašymas tuo metu nebuvo adekvatus jos veide ir balse sugrįžusiam praeities ir patirties išgyvenimui ir skausmui.

Nežiūrint sunkios ir traumotos praeities, Angelė dažniausiai buvo giedros nuotaikos. Ji galėjo beveik visais klausimais padėti; prikelti iš užmaršties kokį Šveicarijos lietuvių, prisiminti įvykio detales, vardus, pavardes, pamokyti, kaip pasidaryti aguonų pieną Kučių stalui. Ji laukdavo Vasario 16-osios šventės ir dėl mūsų lietuviško vaišių bufeto. Ji ruošia lietuviškas pačios. Paklausta, kaip vaišės, ji tik užsimerkdavo ir iš malonumo palinguodavo galvą. *Truputis Lietuvos Šveicarijoje!*

Pamažu nebetenkame jų - mūsų bendruomenės Garbės narių. Išlydime Amžinybėn. Jų žemiška kelionė baigiasi, bet jie neabejotinai lieka mūsų širdyse.

Mieloji Angele, AČIŲ Jums už pamokas. Telydi Jus šviesa !

Jūratė Caspersen

ŠLB pirmininkė

SVEIKINAME

Nuoširdžiai sveikiname **Iloną Katkienę** lapkričio 5d. atšventusių savo 50-metį. Esame dėkingi už ilgametį svarų indėlį į ŠLB gyvenimą ir bendruomenės internetinės svetainės www.lietuviai.ch administravimą. Linkime džiaugsmo, sveikatos ir laimės!

UŽUOJAUTA

Nuoširdžiausia užuojauta poniai **Lucijai Chaleckas** netekus mylimo vyro ir ištikimo gyvenimo draugo. ŠLB Garbės narys dr. Jurgis Chaleckas savo žemišką kelionę baigė 2020m. kovo 29d., per patį savo 90-ąjį gimtadienį. Tebus lengva jam Šveicarijos žemė.

Giliai liūdime dėl 2020 m. spalio 24 d. Amžinybėn iškeliavusios ŠLB Garbės narės **Angelės Gegeckienės**. Nuoširdžiai užjaučiame jos sūnų **dr. Algimantą Gegecką** ir visą jo šeimą. MAMOS netektis nepaguodžiama. Linkime stiprybės. Šveicarijos lietuvių bendruomenė

Werdenbergas. Justinos Sevostjanovos nuotrauka

ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

„Šveicarijos lietuvių žinios“ yra Šveicarijos lietuvių bendruomenės leidžiamas žurnalas. Pirmasis ŠLŽ numeris išėjo 1951 m. ir iki 1953 m. buvo išleisti 7 numeriai. Tolesnis leidimas nutrūko. ŠLŽ leidyba buvo atnaujinta ir tęsiama nuo 2001 m. Neperiodinis metinis leidinys, spausdinamas 150 egz. tiražu.

Žurnalo redkolegija: ŠLB valdyba. Kalbos korektorė Aldona Petrauskienė, maketuotoja Agnė Erickson.

Žurnalas spausdinamas www.esf-print.de. Naudojantis leidinio medžiaga, būtina nurodyti šaltinį.